

Golden State Realty **JASSI GILL**
Broker/Owner

Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento
Ph:510-304-9292
Refinance Now
@ZERO COST
Call Sukhi Gill:510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969

CA DRE# 00966763

Ad Space is Available.
Contact us at:
847-359-0746

Certified Insurance Agent **Global Green**
INSURANCE AGENCY

ਹੈਲਥ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ:510-487-1000
MANN@GGIABA.COM
Mann Insurance Brokers Inc.
4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

Twenty-Fifth Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ **Price 50¢** **Email:punjabtimes1@gmail.com**
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ **www.punjabtimesusa.com**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 14; April 5, 2025 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ

ਤੀਜਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਟਰੰਪ

ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਝੜਪ

ਜਲੰਧਰ: ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੋਰਚਾ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ (ਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ) ਦੇ ਸੋਚੇ 'ਤੇ ਅੱਜ ਰਾਜ ਭਰ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਭਗਤ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਤੋੜ ਕੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਤੇ ਧਰਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਬਾਹਰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਹੀ ਸੌਂਪਣ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਓਧਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਅਤੇ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਕੋਟੜਾ ਨੇ ਅੱਜ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੇ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁੱਭ ਤੇ ਖਨਗੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਉਪਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸ਼ੱਦਦ ਖਿਲਾਫ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਹਿ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁੱਭ ਅਤੇ ਖਨੋਰੀ ਵਿਖੇ ਚਲਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਖਾੜਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੇ

ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਟਰਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਹਿਰਾਮਕੇ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਣਾ ਸ਼ੁੱਭ ਦੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕ ਲਾਡੀ ਢੇਸ ਦੇ ਸੂਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲਾਡੀ ਢੇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਧਾਏ ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਤਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਜਰਾਜ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰਦੇਝੰਡੇ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਲਾਮੀਵਾਲਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਬੁੱਢਾ, ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲਾ, ਬਚਿਤਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲਾ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀਆਂ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਹਿਰਾਮਕੇ, ਹਰਸੁਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡਨ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਭਰਾ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਡੱਫਰ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਤੇਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜੇਖਰਾ ਆਦਿ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤੀਜਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਪਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ 2029 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੜਿੱਕੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫ੍ਰੈਂਕਲਿਨ ਡੀ. ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਚਾਰ ਵਾਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1951 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਜੋੜੀ ਗਈ 22ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਦੋ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਾਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਇਸ 'ਤੇ ਵੇਨਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੋਟੋ

ਟਰੰਪ ਨੇ ਮਾਰ-ਏ-ਲਾਗੋ ਤੋਂ ਐਨਬੀਸੀ ਨਿਊਜ਼ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਐਨਬੀਸੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸਟਨ ਵੇਲਕਰ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੀਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਲਈ ਇਕ ਸੰਭਾਵੀ ਰਾਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇਡੀ ਵੇਨਸ ਸਿਖਰਲੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੌਂਪ ਦੇਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਰਾਹ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ

ਡੋਮ 'ਚ ਚੋਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੇਰੇਕ ਮੁਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1804 'ਚ ਮਨਜ਼ੂਰ 12ਵੀਂ ਸੋਧ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਟਰੰਪ 22ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਾਰਨ ਮੁੜ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰਕੀਬ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅੜਿੱਕੇ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਵਿਚਾਰ।

GOLDEN STATE REALTY

"Realtor You Can Trust" CRE Group Inc.

*** ਘਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਮਰਸ਼ੀਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:**
ਫੋਨ:
916-612-5773

Sam Chahal MBA
Sohanpreet Singh
Realtor - Lic# 01504071

Contact for Real Estate and Mortgage Needs
P: 916-612-5773
E: Samchahal@hotmail.com

Raja SWEETS & CATERING
AUTHORIZED CATERER FOR MAJOR 5-STAR HOTELS
ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੇ ਵਾਧਾਵਾ

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਬਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਵੀ ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Items Serving:
• All kinds of Sweets
• Snacks & Food
• Chaat & Tikki Stall
• Pani Puri Stall
• Bhel Puri / Pav Bhaji
• Falooda Kulfi

Catering Services:
• Wedding Ceremonies
• Receptions
• Birthday Parties
• Religious Gatherings
• Corporate Events
• Picnics / Bar-b-que

Additional Services:
• Warmers
• Chaffing Dishes
• China & Silverware
• Linen Rental
• Waiters & Bartenders

Raja Sweets & Indian Cuisine
31053 Alameda Blvd., Union City CA 94087
Ph. (510) 489-9130 Fax (510) 489-9111

Raja Indian Cuisine & Bar
1275 W. Winton Ave., Hayward CA 94543
Ph. (510) 264-5300 Fax (510) 264-5345

Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

GLOBAL TRUCK PERMITS
18 years of experience

Services
-We do Same day IRP Plates
-Truck Permits
-New company
-Truck ELD
-Trucking compliance

Rajinder Singh
159 D'Arcy Pkwy, Lathrop, CA 95330
Phone: 209 636 0880

ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਬੋਹੜ ਕਿਹਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਨਾਗਪੁਰ ਦਾ ਦੌਰਾ

ਨਾਗਪੁਰ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ 11 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫੋਰੀ ਦੌਰਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਘ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਮਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਦਾ 'ਬੋਹੜ ਦਾ ਰੁੱਖ' ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨਾਗਪੁਰ 'ਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੂਜੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਸਾਲ 2000 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਤੀਜੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਹ ਮੋਦੀ ਦਾ ਵੀ ਤੀਜਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਹੇਡਗੇਵਾਰ ਸਮਿਤੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਦੀਕਸ਼ਾਭੂਮੀ ਵੀ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਡਾ. ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ 1956 'ਚ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਰੇਸ਼ਮਬਾਗ ਖੇਤਰ 'ਚ ਡਾ. ਹੇਡਗੇਵਾਰ ਸਮਿਤੀ ਮੰਦਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਕੇਸ਼ਵ ਬਲੀਰਾਮ ਹੇਡਗੇਵਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੰਘ ਚਾਲਕ (ਮੁਖੀ) ਐਮ. ਐਸ. ਗੋਲਵਲਕਰ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਮਾਧਵ ਨੇਤਰਾਲਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਧਵ ਨੇਤਰਾਲਿਆ ਆਈ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਇਮਾਰਤ ਹੈ,

ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਵਰਗੀ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮਾਧਵਰਾਓ ਗੋਲਵਲਕਰ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਧਵ ਨੇਤਰਾਲਿਆ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਲੰਟੀਅਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ

ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 100 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਤਪਸਿਆ ਫਲ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ 2047 'ਚ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 2025 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2047 ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੱਡੇ ਟੀਚੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਗਲੇ 1000 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਸਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 75 ਸਾਲ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. (ਆਪਣੇ ਗਠਨ ਦੇ) 100 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅੱਜ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਨਵਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ

ਜਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਈ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਛਾਟੀ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਨੁਚਤਰਬ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ

ਸਨ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੀ ਨਿਕਟਵਰਤੀਆਂ 'ਚੋਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੈਰੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 'ਚ ਦੋ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਨ ਆਸ਼ੂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਾਮ ਅਰੋੜਾ ਦੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਦੇ ਕੇਸ ਰੱਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਨਾ ਖੁਸ਼ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ 170 ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੀਫੇ ਲੈ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਾਅ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਾਧਾ, ਜੋ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025 ਤੱਕ ਹੈ, ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮਕਾਜ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਲਾਅ ਅਫਸਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸੂਚੀ 30 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ

ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਲਈ ਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮਨਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੇਦੀ ਮੌਜੂਦਾ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਦੇ 3 ਸਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ 5ਵੇਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਹੋਣਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਨਮੋਲ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ, ਵਿਨੋਦ ਘਈ, ਏ. ਪੀ. ਐਸ. ਦਿਓਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੈਰੀ ਨੂੰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Homeopathicvibes

Harminder Singh Gill

Homeopathic Consultant and Practitioner

D.H.M.S; B.C.I.H

(Ex Homeopathic Medical officer Punjab Govt.)

Now we have two locations:

940 E. El Camino Real, Sunnyvale, CA 94087

39039 Paseo Padre Pkwy, Suite# 209 (upstairs), Fremont, CA 94538

We also do Virtual appointments for long distance patients.

Ph: (408) 737-7100

www.homeopathicvibes.com

We sell and ship homeopathic remedies through out North America.

Singh Tax & Accounting Services LLC.

SINGH AUTO & HOME INSURANCE

Individual & Business Tax related Services

ਸੇਵਾਵਾਂ: *ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰੇਕ ਸੇਵਾ ਜਿਵੇਂ, ਟੈਕਸ ਫਾਈਲਿੰਗ, ਟੈਕਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਆਈਆਰਐਸ ਐਂਡਿਟ (ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ) ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

* ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Ph: 248-982-2036

Office Locations

Michigan:
36167 Ford Rd. Westland, MI 48185
Minnesota:
6043 Hudson Rd, Suite#399A
Woodbury, Minnesota 55125

Email: STS2021@SinghTaxServices.com;
www.SinghTaxServices.com

Mohan Singh MST
IRS Enrolled agent,
Insurance Agent-
Casualty & Property
Notary Public

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP

• 3 Axle Alignment \$199
• Trailer Alignment \$150

Grand Opening

Special Price for Truck Wash

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

www.globalmultiservices.com info@globalmultiservices.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 500+ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

Manpreet S. Bains

Personal Injury and Wrongful Death Attorneys

Case Results*

\$10 MILLION
Motorcycle vs.
Truck Collision

\$8 MILLION
Wrongful Death

\$5.25 MILLION
Traumatic Brain Injury

\$1.1 MILLION
Burn Injury

\$1.1 MILLION
Pedestrian vs. Motor
Vehicle Collision

*Past Performance
Not a Guarantee of
Future Results

WILLIAM E. WEISS
Of Counsel

Offices in San Francisco and Union City

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

CONTACT US AT:

Phone: (510) 474-0028 • E-mail: info@thebainsfirm.com

www.thebainsfirm.com

**ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁਕੇ ਹੋ?
ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ**

Gurdip Singh Sandhu DHMS, BAMS
HOMEOPATHIC NATURAL MEDICINES

**When Tired of all Treatments, For any Disease,
At any Age, Try Alternative Treatment**

Gurdip Singh Sandhu

**Homeopathic Ayurvedic
Consultant/Physician Since
1973**
**DHMS-Gold medalist,
Ex-Prof, Principal, &
CMO Medical
Colleges/Hospitals in
India**

**Ph: (408) 687-1899
(925) 557-9093**

Email: Homeomdicine@yahoo.com
Website: www.Homeopathyatoz.com

7021 Village Parkway, Dublin, CA 94568
Practice under provision of Act S8_577
State of CA

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Corporate NMLS# 48434
AZ License# BK-0945946

Balbir (Bill) Grewal
MORTGAGE LOAN OFFICER
NMLS# 353442

**Over 2 Decades of experience providing high level
servicing for new and experienced borrowers!**

Residential and Commercial Loans
Available in Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859
balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal@sistarmortgage.com
<https://www.nmlsconsumeraccess.org>

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh family seeking a suitable match for their USA citizen girl 30, 5'5". Girl is working as a Dentist. Entire family is in the USA. Seeking a Doctor or engineer match from the USA. Jatt Sikh should be preferred. Please contact us at: 773-679-5664

US citizen Nai girl 27, 5'6" is looking for a suitable match. She has done DMD (Doctor of Dental medicine) and never married. She is working as a dentist. Entire family is in the USA. Seeking an educated and well settled boy in the USA. Preference to same caste Please contact at: 937-776-6474

11-14

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ 47, 5'10" ਸੋਹਣੇ ਸੁਨੱਖੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ, ਸ਼ਹਿਰੀ, ਖਾਨਦਾਨੀ, ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸਾਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸੂਦਾ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ। ਵੱਡਾ ਭਰਾ USA ਸਿਟੀਜ਼ਨ। ਚਾਹਵਾਨ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 484-219-4922 ਜਾਂ ਈ-ਮੇਲ baljitrandhawa0001@gmail.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

14-17

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਸਿੱਧੂ, ਉਮਰ 28 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'9", ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ, ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਵਿੱਚ ਜਾਰਜੀਆ ਯੀਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਪੀਐਚ.ਡੀ ਕਰ ਰਹੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਦਸ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ, ਕੋਈ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਨਹੀਂ। ਚਾਹਵਾਨ ਵ੍ਹਟਸਐਪ ਨੰਬਰ (706) 206-2516 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ।

13-16

Wanted US or Canada resident girl for 34 years, 5'6" Jatt Sikh, Dhillon, boy, BCA completed, resides in Punjab, raised by single mother, no siblings, hard working, respectful and positive outlook on life, open to single mothers/ divorcee. Have relatives settled in California. Direct party please contact: Asidhu2012@gmail.com

12-15

Looking for a suitable Jatt Sikh match in the USA/Canada for our well-settled boy (Canada PR), born in 1993, 5'10" tall, residing in Winipeg, Canada. Please contact: gsgbagri2@gmail.com, +16046216056 (whatsapp).

11-14

Jatt Sikh SF Bay Area family seeking bride for their USA born Son 24, 5'10". Our Son wears a turban and keeps his hair. He has a BS and MS in Computer Science and is well settled in his profession. Beyond education, girl must have a joint family-oriented mindset with good moral family values. Please Contact ph: 510 861 6491 or email: pgrrealty@gmail.com

WE HELP YOU WITH

RESIDENTIAL REAL ESTATE.

COMMERCIAL REAL ESTATE.

HOME. AUTO. LIFE. BUSINESS.

WORKERS COMP. INSURANCE.

PHONE: (248) 458-2050
EMAIL: ADMIN@THESOHIGROUP.COM

THE SOHI GROUP
REALTY • INSURANCE • INVESTMENTS • CAPITAL

Jas Sohi
Principal

Jazz Sohi
Principal

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:
847-359-0746

ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਥਾਣੇਦਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਮੰਗਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਥਾਣਾ ਬੁੱਲੇਵਾਲ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲਾਈਨ 'ਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਸਲਪੁਰ ਵਾਸੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਆਨਲਾਈਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬੁਲਾਰੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਖਿਲਾਫ ਐਨਫੀਪੀਐਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। 2 ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਕਤ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਮਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ

ਨੂੰ ਕੇਸ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ 1,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਗੀ ਸੀ ਪਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਰਕਮ ਘਟਾ ਕੇ 1 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਆਡੀਓ ਸਬੂਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ, ਐੱਸਐਸਪੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਜਲੰਧਰ ਰੋਜ਼ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲਾਈ ਔਗ

ਭਿਵਾਨੀ: ਲੋਹਾਰੂ 'ਚ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣ ਗਈ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਮਮੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ-41 ਸਾਲਾ ਸਤਵੀਰ ਤੇ 30 ਸਾਲਾ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਛਿੜਕ ਕੇ ਔਗ ਲਗਾ ਲਈ। ਦੋਵੇਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਨਾਲ ਝੁਲਸ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਸਿਵਿਲ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਮੁੱਢਲੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪੀਜੀਆਈ ਰੋਹਤਕ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐੱਸਪੀ ਨੀਤੀਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਏਡੀਸੀ ਮੁਨੀਸ਼ ਨਾਗਪਾਲ, ਐੱਸਡੀਐੱਮ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਡੀਐੱਸਪੀ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ 'ਚ ਪੁੱਜੇ। ਰੈਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਵਾਂ ਮਮੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ।

ਨਿਧੀ ਤਿਵਾੜੀ ਪੀ.ਐੱਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਈਐੱਫਐੱਸ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਧੀ ਤਿਵਾੜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਮਲਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2014 ਬੈਚ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ (ਆਈਐੱਫਐੱਸ) ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਿਵਾੜੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ 'ਚ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤਿਵਾੜੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੈਕੇਟ ਦਾ ਕੀਤਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ

ਮਾਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਢੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਸੀਆਈ) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ 3.5 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੈਕੇਟ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਡੀਜੀਪੀ) ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦਿੱਤੀ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੁੱਖੀ ਵਾਸੀ ਮੋਹਨ ਕੇ ਉਤਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਉਸਦਾ ਹੀਰੋ ਸਪਲੈਂਡਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ (ਪੀਬੀ-05-ਏਐਮ-5620) ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਡੀਜੀਪੀ ਗੌਰਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਧਾਰਤ ਤਸਕਰ ਜੋ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਖੋਪ ਭੇਜਣ ਲਈ ਡਰੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ-ਪਿਛਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ

ਭਾਰਤ ਉਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਕਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਮਿਲਿਆ ਜੁਲਿਆ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਸਟਮ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਏਨਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਟੈਕਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਵੇਂ ਐਲਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਦਰਾਮਦ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹੁਣ ਓਨਾ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕੀ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਰਵਰੀ 2025 'ਚ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਦੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ

ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਮਝੌਤੇ (ਬੀਟੀਏ) ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏਗੀ।

ਅਸੀਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟੈਕਸ ਵਿਵਸਥਾ 'ਚ 10-15 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ

ਅਲੱਗ ਰੱਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਫਵਾਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਰ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਹਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨਗੇ। ਜਿਹੜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਾਹਨ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਏ.ਆਈ. ਨਾਲ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਖਰੜਾ ਟੈਕਸਟ 'ਚ ਬਦਲੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਏ.ਆਈ. ਆਧਾਰਿਤ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਲੱਭੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਲੇਖ 'ਚ ਬਦਲਣ ਤੇ ਫਿਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚ ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਐਡਵਾਂਸਡ ਨਾਲੇਜ ਐਕਸਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਫਰੇਮਵਰਕ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਇਕ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਸੈਲਾਨੀ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਤਰਾਲਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਭੁਲੀਪੀ ਮਿਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਗਿਰਿਜਾ ਵਿਆਸ ਝੁਲਸੀ

ਉਦੈਪੁਰ: ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਉਦੈਪੁਰ 'ਚ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਗਿਰਿਜਾ ਵਿਆਸ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਗਣਗੌਰ ਪੂਜਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਚੁੰਨੀ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਝੁਲਸ ਗਈ। ਮੁੱਢਲੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਤੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਸਰਜਰੀ ਲਈ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗ ਲਗਦੇ ਹੀ ਘਰ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਤੁਰੰਤ

ਤੋਲੀਏ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ।

ਗਿਰਿਜਾ ਵਿਆਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸੁਬਾਈ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਦੋ ਵਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

3.5 ਕਿਲੋ ਹੈਰੋਇਨ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਕਾਬੂ

ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਏਆਈਜੀ ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਗੁਰਮੇਵਕ ਸਿੰਘ ਬਰਾਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਖਦੇਵ ਸੁੱਖੀ ਦੇ ਤਸਕਰੀ

ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਮਿਲੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਹ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸੀਆਈ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀਆਂ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੱਖੋ ਕੇ ਬਹਿਰਾਮ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖੁਫੀਆ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ

ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ 500-500 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ 7 ਪੈਕਟ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ।

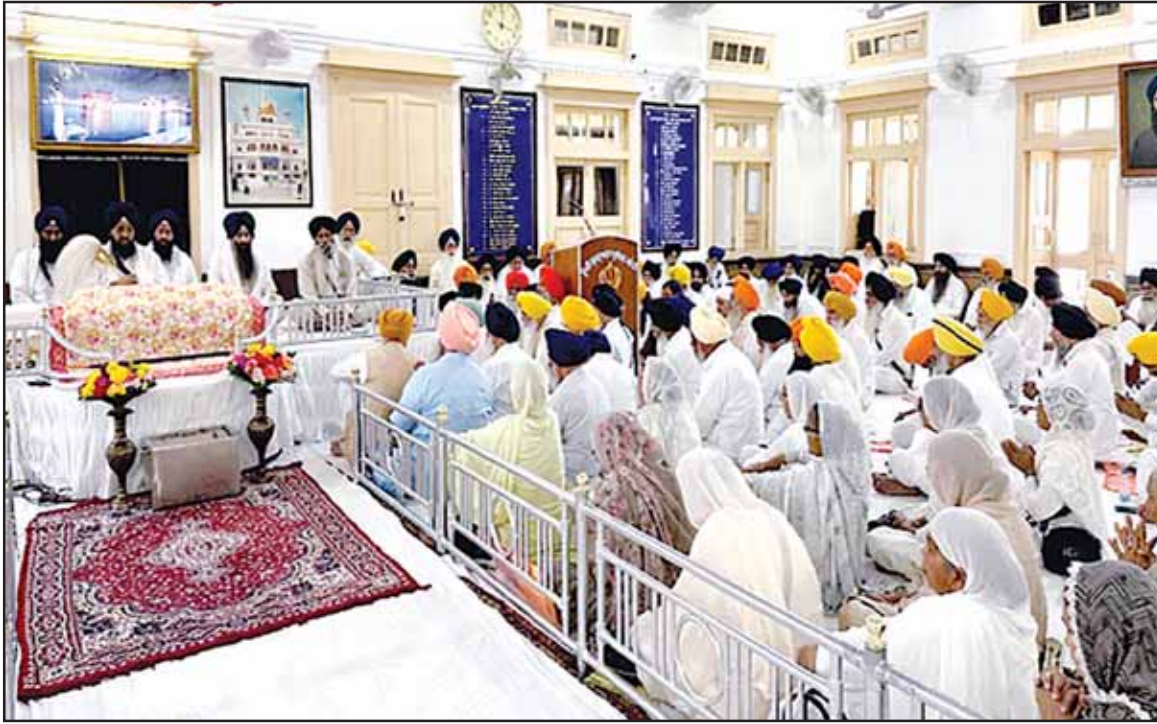
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਖੋਪ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਪਲਾਇਰਾਂ, ਡੀਲਰਾਂ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸੁਖਦੇਵ ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਖੋਪ ਪਹੁੰਚਾਉਣੀ ਸੀ, ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਰਾਮਦਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. 10 ਮਿਤੀ 31.03.2025 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ (ਐੱਸਐਸਓਸੀ), ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਖੇ ਐਨਫੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21-ਸੀ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੱਜਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਤੇ ਪਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੱਜਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ, ਗਿਆਨੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਫਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਰਾਖਵਾਂ ਕੋਟਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਨਵੰਬਰ 2025 ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 350 ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸੰਬੰਧੀ ਮਤੇ 'ਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੀਂ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲੀ

ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੇ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਸਿੱਖ ਨਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਝੰਡੇ ਜ਼ਬਰੀ ਪਾਤਨ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਉਣ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਸਿੱਖ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਰਸਵਤੀ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮਤੇ 'ਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ

ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਆਭਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਥੇ-ਜਿਥੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਆਭਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਜਲਾਸ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਵੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ।

ਫੌਜ 'ਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਾਖਵਾਂ ਕੋਟਾ ਹੋਵੇ

ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵਾਂ ਕੋਟਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਇਕ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਫੌਜ 'ਚ ਪਾਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕੋਟਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ਦਸ ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2025-26 ਦਾ ਬੱਜਟ ਕੁਲ ਆਮਦਨ 1386 ਕਰੋੜ 47 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੇ ਖਰਚਾ 1376 ਕਰੋੜ 47 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਖਰਚਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ।

ਬੱਜਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੰਖੇਪ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਭਾਗਾਂ-ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਜਟ ਭਾਗ-ਓ 'ਚ ਜਨਰਲ ਬੋਰਡ ਫੰਡ, ਟਰੱਸਟ ਫੰਡ, ਵਿਦਿਆ ਫੰਡ, ਸਪੋਰਟਸ ਫੰਡ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਹਸਪਤਾਲ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਠੱਠਾ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੱਜਟ 223 ਕਰੋੜ 87 ਲੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੱਜਟ ਭਾਗ-ਅ 'ਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਬੱਜਟ 110 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਬੱਜਟ ਭਾਗ-ਏ 'ਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਫ਼ਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦਾ ਬੱਜਟ 1052 ਕਰੋੜ 4 ਲੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਭਾਗ-ਸ 'ਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਬੱਜਟ 296 ਕਰੋੜ 53 ਲੱਖ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲ ਬੱਜਟ 1376 ਕਰੋੜ 47 ਲੱਖ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਥੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਆਮਦਨ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਬੱਜਟ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੜਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਗੋਲਕ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਟਤ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ, ਭੇਟਾ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ, ਚੜ੍ਹਤ ਜਿਨਸ ਤੇ

ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਗਰ, ਸਹਾਇਤਾ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਕਿਰਾਇਆ ਦੁਕਾਨਾਂ/ਮਕਾਨਾਂ, ਕਿਰਾਏ ਨਿਵਾਸ/ਸਰਾਵਾਂ, ਆਮਦਨ ਖੁਦਕਾਸ਼ਤ, ਆਮਦਨ ਠੇਕਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਖਰਚਾ

ਬੱਜਟ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ

ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹ, ਖਰਚ ਕਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ, ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਭੇਟਾ, ਲੈਗਰ, ਮੇਲੇ ਗੁਰਪੁਰਬ, ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਜਨਵੇਟਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਸਿਰੋਪਾਓ, ਜ਼ਿਊਟ ਮੈਟ ਪਾਇਦਾਨ ਆਦਿ, ਬੰਧਾਨ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ, ਬੀਮਾ, ਗੱਡੀਆਂ, ਮੁਰੰਮਤ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਰਿਹਾਇਸ਼ਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਤਨਖਾਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸਹਾਇਤਾ/ਕਰਜ਼ਾ (ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਧਰਮ ਅਰਥ ਲਈ) ਫੁੱਟਕਲ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਾ (ਵਰਦੀਆਂ ਸਟਾਫ਼, ਮੁਕੱਦਮੇ, ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ, ਸਫਰ, ਟੈਲੀਫੋਨ, ਆਡਿਟ ਫੀਸ, ਡਾਕ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚੇ), ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ, ਪ੍ਰੀਜੀਗਤ ਖਰਚਾ, ਰਿਜ਼ਰਵ ਫੰਡ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫੰਡ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖ਼ਾਲੀ

13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬਾਨ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਤਾਰਬੰਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਬੱਜਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ, ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਯੁਕਤ ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 10 ਫਰਵਰੀ ਤੇ 7 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪਾਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ 15 ਦੇ ਅੰਕੜੇ 'ਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਰਨਲ ਹਾਊਸ 'ਚ ਪਾਸ ਮਤੇ 'ਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਝਾਅ ਲੈ ਕੇ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। 15 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ 15 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਰਨਲ ਹਾਊਸ ਸੱਦਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਤਿੰਨਾਂ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਵੀ ਵਿੱਢਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਚ ਹੁਣ ਆਉਣ

ਵਾਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੜ ਤੇ ਬਾਬਾ ਟੇਕ ਸਿੰਘ 'ਚ ਕਿਸ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਮਿਲੇਗਾ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ

ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ 'ਚ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਧਰਨਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋਏ ਜਥੇਦਾਰ ਜਰਨਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਜਦਕਿ ਰਵਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ

ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 42 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 10 ਫਰਵਰੀ ਤੇ 7 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਬਜ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਰਨਲ ਹਾਊਸ ਨਹੀਂ ਸੱਦਣਗੇ ਤਾਂ 15 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਰਨਲ ਹਾਊਸ ਸੱਦ ਕੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Punjab Times
Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor

Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur

Correspondents
California
Ashok Bhaura
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘਟਾਈ

ਓਟਵਾ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ
ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ
'ਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ
ਪਰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਗਏ ਸਮਾਜਿਕ,
ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਬੀਤੇ
ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
'ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ
'ਚ ਵੀਜ਼ੇ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰ 'ਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ
ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ
ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ
ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ
ਅਨੁਸਾਰ 2024 ਦੇ ਕੁੱਲ 366 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ
ਆਰਜ਼ੀ ਵੀਜ਼ਾ, ਵਿਜ਼ਟਰ, ਸਟੱਡੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀਆਂ
23,59,157 ਅਰਜ਼ੀਆਂ (52 ਫੀਸਦ) ਰੱਦ
ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਏਨੀ ਵੱਡੀ ਦਰ 'ਚ
ਇਨਕਾਰ ਦਰ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਸਮਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ
ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਦਰ 35 ਕੁ ਫੀਸਦ
ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ
ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਫੀਸ 150 ਡਾਲਰ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੀਸ
ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। 2024 ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ

ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਫੀਸ ਦੇ ਰੂਪ
'ਚ ਲਗਪਗ 80 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਮਿਲੇ ਸਨ। 2023
'ਚ 18,46,180 ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ
ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਵਿਜ਼ਟਰ
ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਦਰ 54 ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ,
ਜਦਕਿ 2023 'ਚ ਇਹ ਦਰ 40 ਕੁ ਫੀਸਦ
ਸੀ। 2024 'ਚ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਦੀ
ਦਰ 52 ਫੀਸਦ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ

ਵਲੋਂ 2027 ਤੱਕ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ
ਕੋਟੇ ਨੂੰ ਵੀ 5,00,000 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 3,65,000
ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੀਤੀ 14 ਮਾਰਚ ਨੂੰ
ਆਖਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੂੰ
ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ
ਨੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨੀਤੀ ਕਾਬੂ

ਦੀ ਰਿਵਿਊਜ਼ਲ ਦਰ 22
ਫੀਸਦੀ ਰਹੀ। ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ
2016 ਤੋਂ ਬੇਲਗਮ ਹੋਈ
ਮਹਿੰਗਾਈ, ਘਰਾਂ ਦੀ ਬੁੜ,
ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਸਰਕਾਰੀ
ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਨਿਘਾਰ,
ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਂ 'ਚ
ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ
ਦਾ ਰੋਹ ਵਧਦਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ
ਕਰਕੇ ਵੀਜ਼ਾ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
ਦੀਆਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ
ਬਦਲੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੈਨੇਡਾ

'ਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ
ਜਿਥੇ ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ
ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕੀ
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਥੇ
ਹੁਣ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਠਾਹਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ
ਮਗਰੋਂ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਜਾਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਅਨੁਸਾਰ
ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੈਰ ਰੱਖਣ ਮਗਰੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ
ਵਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ।

ਆਪਣੀ ਠਾਹਰ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 2019 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਦੇਸ਼
ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਆਪਣੀ ਠਾਹਰ 'ਚ
ਵਾਧਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ 1,96,965 ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀ। 2024
ਦੇ ਆਖਰ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 38,9254 ਹੋ
ਗਿਆ ਸੀ। ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਦਰ
'ਚ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ 2023 ਦੌਰਾਨ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਵਾਂ
ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਿਣਤੀ 8,68,000
ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 2024 'ਚ 469000 ਦੇ ਕਰੀਬ
ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆ,
ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਟੱਡੀ ਪਰਮਿਟ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਵੱਧਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ।

ਟ੍ਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ

ਜਲੰਧਰ: ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਕਈ ਸਾਲ
ਪਹਿਲਾਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੀ
ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀ
ਨਾਜਾਇਜ਼ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ
ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡੋਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ
ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਰਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੀ
ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
ਦੀਆਂ 50 ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ
ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਸਾਲ 2021
'ਚ, ਤਿੰਨ 2022 'ਚ ਤੇ 45 ਫਰਮਾਂ ਦੇ
2023 'ਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ
ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰਿਨਿਊ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਸਮਾਂ
ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਡਾ. ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਫਰਮਾਂ ਨੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੌਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ
ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰਿਨਿਊ ਨਹੀਂ
ਕੀਤੇ। ਨੌਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਰਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਜੇ
ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੋਰ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਡਾ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ
ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ ਜੋ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ
ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼
ਰਜਿਸਟਰਡ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ ਹੀ
ਸਲਾਹ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ
ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
ਫਰਮਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ
ਹੈ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ
ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ
ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਖੇਤਰ 'ਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ
ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ
ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼
ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਿਲਣ ਇੱਥੇ
ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਫਰਮਾਂ
ਵਲੋਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ
ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡੀਸੀ ਨੇ
ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ
ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ
'ਚ ਇਹ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ
ਹਨ।

ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਡਾਲਾਸ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ
'ਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਡਾਲਾਸ 'ਚ
ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ। ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼
'ਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਵਲੋਂ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲਏ ਗਏ
ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ
ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਕਤਾ
ਤੇ ਦੇਸ਼ਭਗਤੀ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਜੋਂ
ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡੇ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇਹ ਮਾਰਚ ਇਕ ਚਰਚ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਿਟੀ
ਹਾਲ 'ਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ, ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ
ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਮੰਚ
ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਮਾਰਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ
ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਲੋਕ
ਹਾਂ। ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਥੇ ਇਸ ਲਈ
ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਿਹਤਰ ਜੀਵਨ ਜਿਊਣਾ
ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ
ਵਾਲੀਆਂ ਤਖਤੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ

ਸਾਰੇ ਵੱਕਾਰੀ ਅਮਰੀਕੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਅੱਤਵਾਦੀ
ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ
ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ
ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਥੇ ਹੀ, ਲੀਗ ਆਫ
ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਲੈਟਿਨ ਅਮੇਰਿਕਨ
ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਕਟਰ ਫਲੋਰੇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਲੈਟਿਨ ਲੋਕ ਇਸ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ
ਹੱਡੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੁਕਲਾ ਕਲਾ ਖਾਣੇ, ਸਿਹਤ
ਸੇਵਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ ਵੱਖ
ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ
ਪਾਈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ
ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਝਟਕਾ ਲੱਗੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤ ਤਹਿਰਾਨ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ
ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕਰ ਲਵੇ।

ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ
ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ
ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ
ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ
ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇਗਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ
ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ਦੋਹ ਫੈਲਾਉਣ
ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਈਰਾਨੀ ਲੋਕ ਖੁਦ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਨਜ਼ਿੱਠਣਗੇ।

ਉਧਰ, ਈਰਾਨ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਨੇ
ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵੀ
ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰ
ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)
ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੰਨਤ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚੋਂ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ: ਅਕਾਲੀ ਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਏ ਆਗੂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ ਵਲੋਂ ਸਦਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਰਜੁਨ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਆਲੀ ਨੇ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਤਖਤ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੂਬਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਮਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਸ ਨੇ ਇਹ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਦੇਣਗੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਗੂੰਜਿਆ

ਇਆਲੀ ਨੇ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਵਕਾਲਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਪਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਫ਼ਰ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ

ਅਕਾਲੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜੋ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਆਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੁਬਾਰਾ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਆਲੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਟਣ ਨਾਲ ਹਾਈਵੇਅ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੱਲੇਵਾਲ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸੱਚੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡਾ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਆਖੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਸਟਿਸ ਸੂਰਿਆ ਕਾਂਤ ਤੇ ਐਨ. ਕੇਟੀਸ਼ਵਰ

ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਕਿਸਾਨ ਹਾਈਵੇ ਤੋਂ ਹਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦ ਪਏ ਹਾਈਵੇ ਹੁਣ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਟਰੈਫਿਕ ਵੀ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਡੱਲੇਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡੱਲੇਵਾਲ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਡੇਰੀਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

'ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੋ ਅਤੇ ਘਰ ਬੈਠੋ': ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮ ਦੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਨਾ ਕਰਕੇ ਧੁੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ 'ਜਦੋਂ ਵਾਤ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਧਾਮੀ ਦੇ ਵਾਤ ਹੇਠ ਪੰਥ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਧਾਮੀ ਦਾ ਪੱਕੀ ਛੁੱਟੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਬੈਠਣਾ ਹੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਪੰਥ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।'

ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਤੋਂ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਲੀਲ ਕਰਕੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਮੰਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਮੀ ਦਾ

ਵਾਲਾ ਦਾਅਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਘੜਮੱਸਾ ਕਹਿ ਕੇ ਤੋਹੀਨ ਕਰਨਾ, ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ। ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਮੌਕੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੇਟ ਬੰਦ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਉਸ ਨਾਲ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਆਏ ਹਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਤੋਂ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਰੀਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਹੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਖੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਡਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਾਮੀ ਸਮੇਤ ਐੱਸਜੀਪੀਸੀ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 'ਤੇ ਘਿਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸੰਦੀਪ ਜਾਖੜ ਨੇ ਵਟਸਐਪ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ। ਸਿਫ਼ਰ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਜੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਪੀਆਰ ਐਕਸਰਸਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਖਬਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਵਟਸਐਪ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤਸਕਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗੇਟਾਂ 'ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ

ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਐਨਰਜੀ ਡਰਿੰਕਸ ਅਤੇ ਟੋਫੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਰਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਲ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਸੋਧ ਐਕਟ 2024 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਡਾ. ਰਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਨੇ 1974 ਵਿੱਚ ਜਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਹਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਲ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਐਕਟ, 1974 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 252 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ, 3 ਫਰਵਰੀ, 1975 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਜਲ (ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ) ਐਕਟ, 1974 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1979 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਐਕਟ-1978 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 9 ਅਪਰੈਲ, 1992 ਦੇ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸੋਧ ਐਕਟ-

1988 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੋਧ ਐਕਟ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ 15 ਫਰਵਰੀ, 2024 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੋਧ ਐਕਟ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,

ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਫਗਵਾੜਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਈਟਰਜ਼ ਕੋਪਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਨੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਐਕਟ ਦਾ ਡਰਾਫਟ ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਕਾਲਜਾਂ) ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਆਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਛਾਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਇਜਲਾਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਡਾ. ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਘੁੱਮਣ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਿਨਹਾਸ, ਗੁਰਮੀਤ

ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ, ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਕਹਾਣੀਕਾਰ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੋਟ, ਪੰਮੀ ਦੂਵੇਦੀ, ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਆਸ਼ਟ, ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਆਰਟਿਸਟ, ਹਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਡਾ. ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੂ, ਡਾ. ਉਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ, ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਸਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਜਸਲੀਨ ਜੌਹਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੰਜਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰੁਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਏਕਮ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੁਖਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਅਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਪਾਲ ਸੋਨਾ ਪੁਰੇਵਾਲ, ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ, ਪਰਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ 'ਤੇ ਭਖੀ ਸਿਆਸਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਸੰਤ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਚੇਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਲਗਾਤਾਰ ਭਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਤ ਪਿਰ ਵੱਲੋਂ ਸੀਚੇਵਾਲ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਵੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਨਿੰਦਾ ਪੁਸਤਕ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸਤ ਭਖੀ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦਰਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਭਾਲ ਬਾਬਤ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੇਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਲੀ ਵੇਈ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਖਾਤਰ ਬਣਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 'ਸੀਚੇਵਾਲ ਮਾਡਲ' ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਇਕੱਲੀ ਕਾਲੀ ਵੇਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਬੁੱਢਾ ਨਾਲੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਫਲਸਫੇ 'ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ' ਦੇ ਮਹਾਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਮਕਸਦ ਮੰਨ ਕੇ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਨ ਤੇ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ

ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਣੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਧੌਖਾਧੜੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਫਸੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਤਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2022 'ਚ ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਸੰਸਦ 'ਚ ਸੰਤ ਸੀਚੇਵਾਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਲਿਖੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੌਂਪੇ ਗਏ। ਇਹ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਹਿਮ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਲੜਾਈ ਵੀ ਸੰਸਦ 'ਚ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ 'ਚ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ, ਐਮਐੱਸਪੀ ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਮੁੱਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬੇਯਕੀਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 400 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘੁਟਾਲਾ ਹੋਇਆ: ਬਾਜਵਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘੁਟਾਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੈਸਾ ਦਿੱਲੀ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤ੍ਰਿਪਤ ਬਾਜਵਾ ਇਸ ਸਦਨ ਦੀ ਸਭਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ?

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ੀਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਸੀਐੱਲ ਲਿਮਟ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸਿੱਧਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਰਵਾਈ

ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਨੌਕ-ਝੋਂਕ ਵੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹਿਸ ਕਾਰਨ ਮਾਹੌਲ ਕਾਫੀ ਭਖ ਗਿਆ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਅਾਲੀ ਨੇ ਕੰਬਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਅਾਲੀ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਬਾਈਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 200 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ 500 ਰੁਪਏ ਵਸੂਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚੀ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਪਿੰਡ ਬੁਟਾਹਰੀ ਦੀ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਅਣੂ ਮੰਚ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ 'ਅਣੂ' ਮਿੰਨੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ ਦੇ ਪਿੱਤਰੀ ਪਿੰਡ ਬੁਟਾਹਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਬੱਚੀ 'ਸਨਾਇਤ ਕੈਲੇ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀਸ਼ਰ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ ਦੀ ਪੋਤਰੀ ਵਲੋਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣਾ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਣ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਣੇਗੀ। ਬੇਬੀ ਸਨਾਇਤ ਜੋ ਪ੍ਰਏਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੈ, ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਪੰਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਭਰਪੂਰ

ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ 1978 ਵਿੱਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਤਤਕਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨ. ਸ. ਰਤਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਿਰਕੱਢਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ

ਉਦਮ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਪੂਰੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਖਾਸਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ 'ਚ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੱਬਰ ਕੈਲੇ (ਸਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਰਸਮ ਪਰਿਵਾਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ ਕੈਦੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ 'ਦ ਟਰਾਂਸਫਰ ਆਫ ਪ੍ਰੀਜ਼ਨਰਜ਼ (ਪੰਜਾਬ ਸੋਧਨਾ ਬਿਲ 2025) ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਰਸਮੰਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਸਰਹੱਦੀ ਰਾਜ ਹੈ, ਜੋ

ਗੈਂਗਸਟਰ, ਸਮੱਗਲਰ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਪਰਾਧੀ ਆਦਿ ਉੱਚ ਜੋਖਮ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ ਬੰਦ ਹਨ, ਜੋ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਕ ਨੈੱਟਵਰਕ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ, 1950 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਲ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ, 1950 ਵਿੱਚ ਕੈਦੀ ਵੀ ਐਸੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਸੋਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਈ ਪੱਖੋਂ ਗੰਭੀਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਾਲੇ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਆਤੰਕਵਾਦੀ, 'ਏ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ

ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ: ਧਾਮੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਰਤਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੁਧਾਰਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਮੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੰਦਰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨੀਤੀਗਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੀ ਕਰਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਸਿੱਖ ਖੁਦ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ

ਕੌਮੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਘਰਦੀ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਨਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕਾਏ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਛਾਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣੀ ਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਸ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਇਹ ਵਿਰੋਧ 'ਚ ਹੀ ਭੁਗਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋ ਵੇਦਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਵੱਈਆ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇ।

ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਉਣ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ: ਇਯਾਲੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਲਕਾ ਦਾਖਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਯਾਲੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਲਈ ਇਕ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ

ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਵਲੋਂ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ,

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਪੰਚਾਇਤ

ਸੰਗਰੂਰ: ਕਾਕਤਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਕਸਬੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਫੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਟਰਾਲੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਚਾਚੇ ਕੋਲ ਲੁਕੋਈ; ਦੋਵੇਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਪਟਿਆਲਾ: ਖਨੌਰੀ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਚੋਰੀ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਟਰਾਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਕੋਲ ਲੁਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਚੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਪਟਿਆਲਾ ਰੇਂਜ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਸੌਂਪ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਤਪਾ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਟਰਾਲੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਾਤੜਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਟਰਾਲੀ ਰਿਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਡੀਐੱਸਪੀ ਪਾਤੜਾਂ ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਚਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਟਰਾਲੀ ਰਿਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਲਾਈਨ ਪਾਤੜਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਟਰਾਲੀਆਂ ਹੀ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਬਲਕਿ ਏਸੀ, ਕੂਲਰ, ਨਕਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਵੀ ਚੋਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਭ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਤਿੰਨ ਟਰਾਲੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਟਰੈਕਟਰ ਛੇ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਲੋਹ ਸਿੰਘਲੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ 90% ਅਪਰਾਧੀ ਭੱਜ ਗਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤਸਕਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ

ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬਚ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਦੂਰ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਇਕ ਮਾਰਚ ਤੋਂ 28 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 49 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 153 ਕਿੱਲੋ ਹੈਰੋਇਨ, 87 ਕਿੱਲੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਫੀਮ ਅਤੇ

5.83 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਕਦੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2483, ਐੱਫਏਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ 4280 ਨਸ਼ਾ

ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 8.5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ, 2014 ਕਿੱਲੋ ਭੁੱਕੀ, 46 ਕਿੱਲੋ ਗਾਂਜਾ, 63 ਕਿੱਲੋ ਹਸ਼ੀਸ਼, 498 ਨਕਲੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਫੜੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ‘ਚ ਨਾ ਫਸਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਮੰਤਰੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਨਾ ਫਸਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਫਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ। ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਕਟੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਗੋਲੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਅਪਾਹਜ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਧੀ ਨਿਆਮਤ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ

ਮੋਹਾਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੋਹਾਲੀ ਸਥਿਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ‘ਚ ਨੱਚਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ

ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਆਮਤ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਰੱਬ ਧੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਧੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਧੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਗਾਇਕ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਬਾਵਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨਿਆਮਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

5 ਅਪਰੈਲ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਾਲ 2025-26 ਦਾ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਬੜੇ ਹੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਆਮ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਬਜਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਤਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਖਾਨਾਪੂਰਤੀ ਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 40 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੋਸ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧੜੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇਵਿਆਂ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਕਸਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਖ਼ਲ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਘਿਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਧੜੇ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਕੋਲ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਰੋਲ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਡੇ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਚੰਗੇ ਵਰਨਾਂ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹੁਣ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਲਝਣਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਕੌਮ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਬੇਹੱਦ ਉਚਾ ਤੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਕਸਰ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਆਭਾ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਠ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲਗਾਤਾਰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਣਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਾਨ ਸੰਸਥਾ ਵੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਗੁਆ ਬੈਠੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਆਇਆ ਵੱਡਾ ਨਿਘਾਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਤਦੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਜੇ ਇਕ ਸਾਂਝ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਤਾਕਤਵਰ ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਗਾਇਬ

ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਤਾਕਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਰਾਸ਼ਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਤੰਤਰ, ਗਣਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੱਚ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਖੰਭੇ ਹਨ- ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਖੰਭਿਆਂ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਾਸਨ ਹੀ ਲੋਕ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਕ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਿਤ ਦਾ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ, ਸੰਬੰਧ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਜੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਰਨ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਹੱਥ ਹੱਦੋਂ-ਵੱਧ ਤਾਕਤਾਂ ਆ ਗਈਆਂ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹੀ
ਫੋਨ: 98158-02070

ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ-ਹੁੰਦੀ ਅੱਜ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੋਣ-ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ। ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਹੋਏ। ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਜਦੋਂ ਤਾਕਤ ਖੁਸਦੀ ਰਹੀ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਬਾਹੂਬਲ, ਪੈਸੇ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਵਧਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਦੌਰ ਚੱਲਿਆ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲਾਉਣ ਜਿਹੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਣੇ ਪਏ। ਕਾਨੂੰਨ-ਘਾਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਧਾਨ-ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਲੋਕ-ਸਭਾ ਵਿਚ ਧਨ-ਕੁਬੇਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋਈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਗਲਬਾ ਪਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 'ਕਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਦੌਰ' ਇਸੇ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਹਾਕਾਰ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਇਸੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅੱਜ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਅੱਜ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੀ। ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ 'ਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਦੇ ਸਮਾਂ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਿਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ 'ਚ ਤਸੱਲੀ, ਦਲੀਲਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਿਚਾਰ ਗੁੰਮ ਹੈ। ਰੌਲਾ-ਰੱਪਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਾਲੀ ਗਲੋਚ ਅਤੇ ਡਾਂਗ-ਸੋਟਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਉੱਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਗਾਇਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦੇ ਅਹਿਮ ਸਨ।

ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮੂਲ ਭਾਵਨਾ ਮਿਲ-ਬਹਿ ਕੇ ਹੱਲ ਕੱਢਣਾ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਜਨਮਦਾਤਾ ਭਾਰਤ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੈ। ਮਿਲ-ਬੈਠ ਕੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਯਤਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰਕਿਆਂ 'ਚ ਪਾਤਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿੱਤ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਵਧਣਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਧਾਰਮਿਕ

ਸੰਕੀਰਣਤਾ ਦਾ ਵਧਣਾ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਦੇਸ਼ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਸਕੀਮਾਂ ਇਹੋ-ਜਿਹੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਟੈਕਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਚੁਣੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਂਸਦਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੇ, 'ਦੇਸੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ' ਦੇ 'ਕਾਲੇ ਚਿਹਰੇ' ਨੰਗੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

2014 'ਚ ਬਣੀ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 100 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇਸ਼ ਚ ਗੱਜ-ਵੱਜ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਹੁਣ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਹਿਰ ਸਮਾਰਟ ਬਣ ਸਕਿਆ, ਨਾ ਕੋਈ ਸਿਟੀ ਮਿਸ਼ਨ 'ਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ। ਪਰ 14000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੰਮ ਅਧੂਰੇ ਪਏ ਰਹੇ। ਸ਼ਹਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਗੰਦੇ ਹੋਏ। ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਿਆ। ਗੰਦਗੀ ਵਧੀ ਹੈ।

ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਖਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੁਲਾਟ ਪਰੂਫ਼ ਜੈਕਟਾਂ, ਕਾਰਾਂ, ਹਵਾਈ ਖਜ਼ਾਨੇ, ਨੇਤਾ ਦੀ ਕਿਸ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ? ਨੇਤਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਤਰਾ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਖਰ ਉਹ ਨੇਤਾ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ? ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ, ਡਰੈਸ ਖਰਚੇ, ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ-ਬਾਠ, ਉਸਦੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀ ਉਭਾਰ ਲਈ ਖਰਚੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ, ਆਖਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਾੜ੍ਹੇ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ 'ਚੋਂ ਉਭਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਪੁਰਾਣੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਚਰਚੇ ਰਹੇ। ਰਾਜਭਾਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਲਈ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ, ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਚੂਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਖਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਢੁੱਠਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹੀ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ? ਲੋਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸੀਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਪਰੰਨਿਆਂ ਪਿਆ ਹੈ। ਆਖਰ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਨੇਤਾ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ, ਚੰਗੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਨੇਤਾ ਹੋਣ ਤੇ ਅਖਵਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਗਵਾ ਲੈਂਦੇ?

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਗੜਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖੂਹ ਮੁਖਤਿਆਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਇੱਕ ਪਾਸ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ 'ਤੇ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੇਤਾਵਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ, ਮਾਫੀਏ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਦਹੋਸ਼ ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ ਐਸ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਹਰ ਹੀਲਾ ਵਰਤਣ ਲੱਗੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਅਨਾਜ ਬਖਸ਼ ਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਲੜਾ ਕੇ, ਵੋਟਾਂ ਕਾਬੂ ਕਰਨੀਆਂ, ਕਿਹੜੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫਿਰੰਗੀਆਂ ਤੋਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਸਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਰਕੀਬਾਂ ਘੜੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਧਰਮ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਜਾਤ ਦੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਖਰ ਕਿੱਧਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੀਆਂ? ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ? ਸਮਾਜ ਬਿਖਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਆਖਰੀ ਕਤਾਰ 'ਚ ਖੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਸਧਾਰਨ ਨਾਗਰਿਕ ਨੱਗਿਆ-ਨੱਗਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ, ਜੱਜ, ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਛੋਟੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਤਾਂ ਧਨ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਖਬਰਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚੋਬੇ ਖੰਭਾ ਉਸ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ 'ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ' ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਆਖਰ ਦੇਸ਼ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਯਤਨ ਅਰੰਭੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤੀ ਵੇਰ ਇਹ ਯਤਨ ਦਿਖਾਵਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਸਵਰਾਜ' ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦਿਖਾਇਆ। 'ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲੱਗੇ। 'ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ' ਗੂੰਜਿਆ। 'ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ' ਹਵਾ 'ਚ ਲਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਫੋਕੇ ਵਾਇਦੇ ਹੀ ਪੁੱਜ ਸਕੇ। ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ? ਨਾਅਰੇ, ਵਾਅਦੇ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਾਅਦੇ ਆਖਰ ਦੇ ਡੰਗ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੇ। ਲੋਕ ਲੱਭਦੇ ਹਨ- 'ਰਾਮ ਰਾਜ'। ਲੋਕ ਭਾਲ 'ਚ ਹਨ- ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ-ਵੱਸ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਲੇ ਤਾਂ ਲਾਚਾਰੀ ਹੈ। ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਬੇਵਸੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੇਤਾ ਅਮੀਰ ਹੈ, ਜਨਤਾ ਗਰੀਬ ਹੈ। ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ 'ਜਨਤਾ' ਹਥਿਆ ਲਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਗੁਣ-ਦੋਸ਼, ਅਸੂਲ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਰਥ 'ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣਾ' ਹੈ। ਇਹ ਚੋਣ ਭਾਵੇਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਸੂਬੇ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੜਨੀ ਸਭਾ ਸੰਸਦ ਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੀ। ਹਰ ਥਾਂ ਜੋਤ-ਤੋਤ, ਧਨ ਦੀ ਵਰਖਾ, ਨੇਤਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਆਇਆ ਰਾਮ ਗਿਆ ਰਾਮ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਬਦਲ ਗਈਆਂ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਿਚ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਦਰਸ਼ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ।

ਸੈਕੂਲਰ ਸਬਦ ਦਾ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੋਦੀ, ਰੂਸ ਦਾ ਪੁਤਿਨ ਅਤੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਰਹੇ, ਸਹੀ ਗਲਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁੱਕਰੇ ਲਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਕਤ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਗਰੂਰੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ-ਮਕੌੜੇ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੋਟਰ ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ, ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣਤਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਫਿਰਕੂ ਟੀਕੇ, ਮੁਫ਼ਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਨ, ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ 'ਚ ਜ਼ਹਿਰ ਤੇ ਸੁਸਤੀ ਤਾਂ ਭਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਸੁਚੇਤ ਸੋਚ ਉਸਨੂੰ ਥਾਂ ਸਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਭੁੱਖੇ, ਲੁੱਬੜ-ਚਾਲਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਸਲ ਚਿਹਰਾ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਏਗੀ। ਸੱਤਾ ਦਾ ਸੁੱਖ ਮਾਣ ਰਹੇ ਤਾਕਤਵਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰ ਲੋਕ ਕਚਹਿਰੀ 'ਚ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਬੱਕਰੀ ਬਨਾਮ ਭੁੱਖ!

ਗੀਤ ਮਾਣਕ ਦਾ ਬੜਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ, ਜੀ.ਟੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਦੁਹਾਈਆਂ ਸੀ। ਕਹਿੰਦਾ ਟਰੱਕ ਡ੍ਰਾਈਵਰ ਸੀ ਹੇਕ ਲਾ ਕੇ, ਖਾਈਏ ਢਾਬੇ 'ਤੇ ਖੂਬ 'ਮਲਾਈਆਂ' ਜੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਨੌਟਾਂ ਵੱਲੂ ਦੇਖਦੀ 'ਬੱਕਰੀ' ਨਹੀਂ, ਆਪਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਕਮਾਈਆਂ ਜੀ। ਵੋਟ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨੌਟਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਵਧ ਗਈ, ਲੀਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਪੰਡਾਂ ਛੁਪਾਈਆਂ' ਜੀ। ਆਖੇ ਮੀਡੀਆ ਹਾਕਮ ਦੀ ਗੋਦ ਬਹਿ ਕੇ, ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲੱਗਦੀ ਚੋਟ ਨਹੀਂ ਉਂ। ਇਥੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਹੁਣ 'ਦੇਖ ਲਉ' ਜੀ, 'ਅੱਗ ਲੱਗਿਆ' ਮੁੱਕਦੇ 'ਨੋਟ' ਨਹੀਂ ਉਂ!

ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਘੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪੀ.ਸਾਈਨਾਥ ਦਾ ਇਹ ਲੇਖ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿਚ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। - ਸੰਪਾਦਕ।

ਜਮਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 1991 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋਸ਼ੀਲੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ:

ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹੱਥ ਖਿੱਚਣਾ। ਗ਼ਰੀਬ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਕਟੌਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮੀਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 'ਇਨਸੈਟਿਵ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ) ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ

ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਏਕੜ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿਚ 250-300 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਜੇ ਉਹ ਕੁਝ ਅੱਗੇ ਵਧੀਆਂ, ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲਾਗਤ ਵਾਧੇ ਦੇ ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਅਤੇ ਆਮਦਨ? ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਪਲ ਸਰਵੇ (ਐਨ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.) ਦਾ 77ਵਾਂ ਗੇੜ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇ ਹੈ, ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਔਸਤ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਲੱਗਭੱਗ 10,218 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸੰਗਠਿਤ

ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਹੁਨਰਮੰਦ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ 'ਸੁਧਾਰ' ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਕਟ ਵਾਲੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ!

ਧਿਆਨ ਦਿਓ ਕਿ 1991 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਸਮੇਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਕ ਹੈਰਾਨਕੁੰਨ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। 2001 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲ-ਟਾਈਮ ਜਾਂ 'ਮੁੱਖ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ' ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ 7.2 ਮਿਲੀਅਨ (72 ਲੱਖ) ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਖੀ ਗਈ, ਜੀ ਹਾਂ

ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਥੇ ਕਿਉਂ ਆਏ?

ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੈ: ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ।

ਉਲਟ ਹਿਜਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਕਟ ਵਾਲੀ ਹਿਜਰਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਸ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਉਹ ਪਰਵਾਸ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਗਰੰਟੀ ਯੋਜਨਾ (ਮਨਰੋਗਾ) ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੂਪ 'ਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਕਟ ਦੇ ਬੁਲਸਣ ਵਾਲੇ ਪੱਧਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੇਖਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਮਾਰਚ 2018 ਵਿਚ ਨਾਸਿਕ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਗ਼ਰੀਬ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ 40,000 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਾਰਚ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਅੰਦੋਲਨ 2020-21 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁਰਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ, ਜਮਹੂਰੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੀ? ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਡਿਆਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਕਿਊਪਾਈ ਵਾਲ ਸਟ੍ਰੀਟ (ਵਾਲ ਸਟ੍ਰੀਟ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੋ) ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨੌਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਜ਼ੁਕੋਟੀ ਪਾਰਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ 54 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਛੋਟੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਾਂ ਵਿਚ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ, ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਤੋਪਾਂ, ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੰਟੇਨਰ ਬੈਰੀਕੇਡ, ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਟ੍ਰੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਮਾਰਗ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ ਵਡੇਰੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੰਕਟ, ਪਰਵਾਸ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਕਟ ਦੇ ਨਾਲ। ਅਤੇ ਹੋਰ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੌਮੀ ਜੁਰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪਿਛਲੇ 19 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਤੱਥ: ਆਤਮ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ। ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੰਕਟ ਪੰਜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ- ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਉਪਾਲਾ। ਪ੍ਰੋ. ਕੇ. ਨਾਗਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪੰਜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ: ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਧਾੜਵੀ ਵਪਾਰੀਕਰਨ। ਪੰਜ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਜਾੜ। ਸ਼ਾਇਦ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ। ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਛੋਟੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਬਚਾਅ ਲਈ ਲੜਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਰਅਸਲ ਇਕ ਸੱਭਿਅਤਾ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੰਕਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ ਖੁੱਸ ਚੁੱਕੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਨਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਲਕਿ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਸਾਡੀ ਦਇਆ, ਸਾਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀਆਂ ਸੁੰਗੜਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਸਾਈਨਾਥ ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ, ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਲਾਸਾਂ ਨੇ ਸਟੇਨਲੈਸ ਸਟੀਲ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਦੁੱਧ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਅਕਸਰ ਕ੍ਰੋਕਰੀ ਦੇ ਤਿੱਤਕੇ ਹੋਏ ਕੱਪ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੱਪ ਦੇ ਕੰਢੇ ਭੁਰੇ ਹੋਏ ਵੀ ਹੋਣ। 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ, ਮੈਂ ਖੁਦ ਕੱਚ ਦੇ ਗਲਾਸਾਂ 'ਚ ਪੀਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਸੰਨ 2000 ਤੱਕ ਦੁੱਧ ਦੀ ਥਾਂ ਚਾਹ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਦਰਭ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 2003-04 ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਚਾਹ ਵਿਚ ਖੰਡ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਘਟਦੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ, ਕੱਚ ਦਾ ਗਲਾਸ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਲੀ ਚਾਹ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁਣ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਉਸ ਭਿਆਨਕ ਕੱਪ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਸ ਅੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

2018 'ਚ ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਗਣਪਤੀ ਬਾਲ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਾਂਗਲੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾ ਕੇ ਵਿਦਾ ਕੀਤਾ, ਅਲਮੀਨੀਅਮ ਦੇ ਗਲਾਸ ਵਿਚ। ਗਲਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਵਾਣ ਵੱਲ ਯਾਤਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਆਲੰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ (ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ) ਦੇ ਭਾਅ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਡੇਰਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 'ਮੰਡੀ ਅਧਾਰਤ ਭਾਅ ਮਿਥਣ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਭਾਅ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਬਹੁਤ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਬੱਚੇ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ। ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਖੁੱਸ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਹਰ ਬੂੰਦ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵੇਚੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੁੱਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਰਮਾ-ਕਪਾਹ ਲੈ ਲਾ। 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚ, ਵਿਦਰਭ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਕੁਇੰਟਲ ਨਰਮਾ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ 10-12 ਗ੍ਰਾਮ (ਇਕ ਤੋਲਾ) ਸੋਨਾ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਹ ਕਿਸਾਨ 10 ਕੁਇੰਟਲ ਕਪਾਹ ਵੇਚਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨਾ ਨਹੀਂ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਦਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮਐਸਪੀ) 7122 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 6,500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਅ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ 71,220 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ, ਜੋ ਫਿਰ ਵੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਸੋਨੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਿੱਧੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ 1 ਕੁਇੰਟਲ ਵੇਚ ਕੇ 1 ਗ੍ਰਾਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖ਼ਰੀਦ ਸਕਣਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ 'ਪਰਿਵਰਤਨ' ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਹੋਰ

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੋੜਨ। ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਗ਼ਰੀਬਾਂ 'ਤੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਤਬਾਦਲਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੱਤਾ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਾਧਾ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਨਦੀ ਦੇ 19 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਿੱਸੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਜਨਤਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ।

ਲੱਗਭੱਗ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵੀ। ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਗਵਰਨਰ ਵਾਈ.ਵੀ. ਰੈਡੀ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਅਸੀਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘੱਟ।

ਅਤੇ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਵਾਧਾ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। 10 ਦਸੰਬਰ, 2024 ਤੱਕ (ਫੋਰਬਸ ਅਨੁਸਾਰ) ਭਾਰਤ ਦੇ 217 ਅਰਥਪਤੀਆਂ (ਡਾਲਰ ਅਰਥਪਤੀਆਂ) ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁੱਲ 1,041 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਇਕ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਭਾਰਤ ਦੇ 17.91 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਜਟ ਦਾ 58 ਗੁਣਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਾਡੇ 562 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਖਰਚੇ ਦੇ 1.8 ਗੁਣਾ ਦੇ ਕਰੀਬ। ਸੋਚੋ, 217 ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਆਬਾਦੀ ਦਾ 0.000015 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਕੋਲ ਜੀਡੀਪੀ ਦੇ ਲੱਗਭੱਗ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੌਲਤ ਹੈ।

1991 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ, ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ-ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਮੰਡੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ। ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ, ਅਰਾਜਕ ਵਿਨਾਸ਼, ਜਿਸ ਨੇ ਮੋੜਵੇਂ ਰੂਪ 'ਚ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਉਪਲਬਧਤਾ ਉੱਤੇ ਭਿਆਨਕ ਅਸਰ।

ਇਕ ਸਮੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਜੋ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਕੇਂਦਰਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭਰਮਾਉ ਤਬਦੀਲੀ। ਰਸਮੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਗਿਣ-ਮਿੱਥ ਕੇ ਪਾਸੇ ਮੋੜਨਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਭਾਵਾਂ 'ਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਜਦਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਸਫੋਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਆਂ। 2003 ਤੋਂ 2013 ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਦਰਭ ਵਿਚ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ

ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਨੌਕਰੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਦੁੱਗਣੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋਵੇ? ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਆਮਦਨ ਦਾ। ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ 2017 ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ 2012-13 ਅਤੇ 2018-19 ਵਿਚ 10 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਆਮਦਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਭਾਰਤੀਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖਿਆ।

2024 ਤੱਕ, ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 4 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲਈ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੀਤੀ ਸੰਚਾਲਤ ਸੰਕਟ ਵਿਚ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਬਾਹੀ ਨੇ 2001 ਅਤੇ 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪਰਵਾਸ ਦੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰੰਟਲਾਈਨ ਅਤੇ ਦ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਨਵਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਸੀ, 'ਅਸੀਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ।' ਠੀਕ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿ-ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਬਦਲ ਸੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ? ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਵਿਕਾਸ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਕੇ. ਨਾਗਰਾਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ '(ਉ) ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ; (ਅ) ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਗੁਣਵੱਤਾ, ਵਧੀਆ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ; ਅਤੇ (ੲ) ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ

ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ। 2011 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ 7.7 ਮਿਲੀਅਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਗਿਰਾਵਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ, ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸਾਨ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 1 ਕਰੋੜ 50 ਲੱਖ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਭਾਵ, ਹਰ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਔਸਤਨ 2,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਜਾਂ 'ਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨ') ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਛੱਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੇ ਇਹ ਲੱਗਭੱਗ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ, ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਧਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤ ਕਦੇ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਪੱਖੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਕੌਮੀ ਜੁਰਮ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ (ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ.ਬੀ.) ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2022 ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁੱਲ 11,290 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਜਾਂ ਹਰ ਘੰਟੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। 2022 ਦਾ ਅੰਕੜਾ 2021 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ 10,881, ਸਾਲ 2020 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ 10,677 ਅਤੇ 2019 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ 10,281 ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ 'ਉਲਟ ਪਰਵਾਸ' ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਉਲਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾਮੂਲੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਲੱਖਾਂ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਿਸਾਨ ਸਨ- ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਿਰਫ 25 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ, ਮਈ 2020 ਵਿਚ, ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਮਿਕ (ਮਜ਼ਦੂਰ) ਟ੍ਰੇਨਾਂ ਨੇ 91 ਲੱਖ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਲਹੂ-ਲੁਹਾਣ-ਦਿਲ ਦੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। 'ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?' ਇਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ... ਪਰ ਦੁੱਖ ਦਰਅਸਲ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਸਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੀ। 'ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ' ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ

ਨਿਰਵਿਘਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ 25ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ (ਪਹਿਲੀ ਜਨਵਰੀ 2000-2025)

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸੰਪਾਦਕ ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਥੀਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ, ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਯੋਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਈਟ’

17 ਮਈ 2025 ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਸ਼ਾਮੀ 6:00 ਵਜੇ

Atlantis Banquets

1273 N. Rand Road,
Arlington Heights, IL 60004

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੌਡਸਾ

ਡਾ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਹਰਮਨ ਬਿੰਦ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਲਖਵੀਰ ਚੌਡਸਾ

ਪਾਲਾ ਸ਼ੇਰਮਾਰ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਨੜ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ) ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ

ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਥਾਂਦੀ ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਨਿੱਕੀ) ਸੇਖੋਂ ਹਰਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਡਸਾ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਸ. ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ

18ਵਾਂ ਸਾਲਾਨਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਮੇਲਾ'

26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025 (ਸ਼ਨੀਵਾਰ)

**FREE
ENTRY**

**FREE
FOOD**

@WINGS EVENT CENTER

3600 VANRICK DRIVE, KALAMAZOO, MI 49001

Timing: 04:00PM TO MIDNIGHT

• ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਖਾੜਾ • ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗੜਾ • ਡਾਂਸ
• ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ • ਸਕਿੱਟ • ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਓਪਨ ਡੀ.ਜੇ.

Chief Guest
DR ANIL KUMAR MD
Board of Governors
Wayne State University Detroit

Guest of Honor
MIKE DUGGAN
Mayor City of Detroit

Guest of Honor
HALEY STEVENS
Congresswoman

Be Ready For **GOOD TIME**

Design By: **MINTAN DESIGNZ**

ਗਾਇਕ ਗਿੱਤਾ ਜੈਲਦਾਰ, ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਜੀ ਸਿੱਧੂ
ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਰਾਹੀਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ
ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਗੇ।

PCS OF MICHIGAN EXECUTIVE COMMITTEE

				
RUSTY SEKHON (Chairman)	LALI MANGAT (President)	JASWINDER SINGH (Vice President)	BOBBY CHEEMA (Secretary)	MUKHTAR S KHEHRA (Treasurer)
				
TARSEM SINGH (Joint Treasurer)	AJAY GROVER (Media Advisor)	RUBAL SOHI (Media Advisor)	RAJ BAINS (Media Advisor)	

ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ

								
ਰਾਜਬੀਰ ਬੋਪਾਰਾਏ	ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ	ਹਰਦੇਵ ਸਰਾਓ	ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ	ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ	ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
								
ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ	ਗੁਰਮੀਤ ਗੋਗੀ	ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋ	ਮੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ	ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ	ਜੱਸੀ ਧਾਮੀ	ਬਿੱਲੂ ਜੱਸਤ	ਸਵਾਤੀ ਰਾਠੌੜ

HARJAS

Best Choice Wholesaler
Grand Rapid Michigan
5701 Division Ave.
Wyoming MI 49548

You are invited with
your family to witness and enjoy
this colorful event.
Snacks and dinner will be provided.
Donors / Sponsors will be honored.

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ 23ਵਾਂ ਮੇਲਾ: ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਿਜਦਾ

• ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਦੀ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਮੌਕੇ ਲੱਗਿਆ ਮੇਲਾ • ਡਾ. ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: 23 ਮਾਰਚ ਦਾ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੇ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ ਸੀ। ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਫ਼ਾਕਤਉਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ 23ਵਾਂ ਮੇਲਾ 'ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ' ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਮੌਕੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। 'ਮੇਲਾ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ' ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਇਹ ਮੇਲਾ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਆਪਣਾ ਸੰਬੋਧਨ 'ਮੈਂ ਬਾਗੀ' ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 37 ਫੀਸਦ ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਕਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਘਟੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਧੀ ਹੈ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪਾਖੰਡੀ ਰਾਜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਗਿਣੇ-ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

ਹਰਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਯੋਚਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਾਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੇਟੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ 'ਚ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਬੱਚਿਆਂ ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਤਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮਾਤਮੀ ਮਤੇ ਨਾਲ ਹੋਈ।

ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਘੀ ਐਂਕਰ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ. ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਸ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੰਗਠਨ ਆਪਣਾ 25 ਸਾਲ ਦਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ

ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਹੋ।

ਅਸ਼ਲੀਨ ਕੌਰ ਔਜਲਾ, ਉਦੈਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ।

ਲੋਕ-ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਬੇਬਾਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਰੱਖਦੀ ਉਘੀ ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਕੁਨ ਡਾ. ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਵਪੂਰਤ ਤਕਰੀਰ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀਲੀ ਰੱਖਿਆ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੇਸ਼, ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ, ਸਸਤਾ ਦਾਲ-ਆਟਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਅਡੰਬਰ ਰਚਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਲਾ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰਾਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਅੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਲ-ਪਾਣੀ ਮੁਫਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਵਿੱਦਿਆ ਮੁਫਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇੰਡੋ-ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗਦਰੀ ਦੇਸ਼-ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਧਰਮਾਂ-ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚਲੀ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਨੂੰ

ਮਿੱਥੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਧੋਖੇਬਾਜ਼, ਲੀਡਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਓ, ਸਗੋਂ ਸੁਆਲ ਕਰਿਓ ਕਿ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ, ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈਂਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ਾਨ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੰਗਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਬਰ-ਜੁਲਮ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਖੂਨ 'ਚ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਲੀ ਇਸ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿਓਗੇ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸਨ ਨੇ ਫੋਰਮ ਵੱਲੋਂ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿਰੰਤਰ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸਾਰੂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਕੱਤਰ

ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲਾ, ਰਵਾਇਤੀ ਮੇਲਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਮਘਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਾਨਾ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸਥਾਪਿਤ 'ਹਰਸ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ' ਸਿਸਟਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਗਏ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ 431 ਬੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਕੇ ਇੱਕ ਅਦੁੱਤੀ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਹਕੀਕੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗ਼ੱਦਾਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਕਿੰਗਰਾ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੀਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ 'ਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਜਿਮ ਕੋਸਟਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ 'ਚ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਰਾਹਨਾ ਕਰਦਾ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੋਰਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਚੁਗਵਾਂ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿਹਤ, ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫੋਰਮ ਦੇ ਇਸਤਰੀ ਵਿੰਗ, ਪਾਲ ਸਹੋਤਾ, ਪਾਲ ਕੈਲੇ, ਨਿਜਰ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅਟਵਾਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾਕਟਰ ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਰਚਿਤ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾਮਵਰ ਗਾਇਕਾ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 'ਮੌਤ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਜੇ ਲੋਕੀਂ ਮਰਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਤਾਰਾ ਬਣ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੇ' ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਵਾਰ ਗਾ ਕੇ ਜੋਤ ਮਾਹੌਲ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜ ਬਰਾਤ, ਜੀਤਾ ਜੱਟ, ਕਮਲਜੀਤ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ-ਨਰਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਨੇ ਵੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ।

ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਨੂੰਹ-ਸੱਸ ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਸ਼ਰਨਦੀਪ ਕੌਰ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਜੋਤੀ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਖੂਬ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਖੱਟੀ। ਰੂਬੀ ਕੌਰ ਨੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੀਤ ਗਾਇਆ।

ਮੇਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੌਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਡਰਾਇੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿਚ 20 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਫੋਰਮ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੈਂਬਰ ਹਰਮਨ ਗਿੱਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਨੀਤਾ ਮਾਛੀਕੇ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਜੀ ਐੱਚ ਜੀ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹੀ ਖੱਟੀ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੂੰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਨੀਤਾ ਮਾਛੀਕੇ ਅਤੇ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਟਰਾਫੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। 4.0 ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਗਰੇਡ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤੇ ਮੈਡਲਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਰਣਮੇਘ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ, ਸਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਹਰਸਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਚਾਹ ਪਕੌੜਿਆਂ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਲੋਂ ਜਲੋਬੀਆਂ ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਦੁੱਧ ਕੌਫੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੰਤ 'ਚ ਫੋਰਮ ਦੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਤਸਵੀਰਾਂ

ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਦਾਕਾਰ

22 ਫਰਵਰੀ, 1984 ਨੂੰ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਭਾਗਲਪੁਰ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਟੀ.ਵੀ. ਸਨਅਤ ਦੇ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਚਿਹਰੇ ਅੰਕਟਰ ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੂੰ ਐਕਟਿੰਗ ਦਾ ਚਸਕਾ ਹਿਕ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਂਸ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਫੀ ਆਡੀਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ 'ਕੁਮਕੁਮ-ਏਕ ਪਿਆਰਾ ਸਾ ਬੰਧਨ' ਵਿਚ ਬੋਲ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਕਈ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ 'ਤੇ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ 'ਰਾਮਾਇਣ' ਵਿਚ ਉਸ 4 ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਚੁਣ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ-ਘਰ ਵਿਚ ਪਛਾਣ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਮੀਤ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲ ਨਿਕਲਿਆ। 'ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਔਰ ਵੇਂ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। 'ਗੀਤ-ਹੁਈ ਸਭਸੇ ਪਰਾਈ', 'ਪੁਨਰਵਿਵਾਹ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਿਲੇਗੀ ਦੁਬਾਰਾ' ਵਰਗੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅਜ਼ ਜ਼ਰੀਏ ਗੁਰਮੀਤ ਦੀ ਛੋਟੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਧਾਕ ਜੰਮ ਗਈ। ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਝਲਕ ਦਿਖਲਾ ਜਾ 5' ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਨੱਚ ਬੱਲੀਏ-6', 'ਫੀਅਰ ਵੈਕਟਰ : ਖਤਰੇ' ਕੇ ਖਿਲਾੜੀ-5' ਅਤੇ 'ਆਈ ਕੈਨ ਡੂ ਦੈਟ'

ਵਰਗੇ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ 'ਫਰਸਟ' ਅਤੇ 'ਆਖਰੀ' ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ 'ਸੈਕਿੰਡ ਰਨਰਅਪ' ਰਹੇ।

ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ 2015 ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਖਾਮੋਸ਼ੀਆਂ' ਜ਼ਰੀਏ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ 'ਮਿ.

ਐਕਸ', 'ਵਜ੍ਹਾ ਤੁਮ ਹੋ', 'ਲਾਲੀ ਕੀ ਬਾਦੀ ਵਿਚ ਲੱਡੂ ਦੀਵਾਨਾ', 'ਪਲਟਨ' ਅਤੇ 'ਦ ਵਾਈਵ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟੀ.ਵੀ. ਵਰਗੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਲਗਭਗ ਇਕ ਦਰਜਨ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 'ਯੇ ਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਆਂਖੋਂ' ਜ਼ਰੀਏ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. 'ਤੇ ਡੈਬਿਊ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਨੈਟ ਫਿਕਸ 'ਤੇ ਆਨ ਸਟੀਮ ਹੋਈ ਸੀ। ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਟੀ.ਵੀ., ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਐਕਟਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀ ਫਿਟਨੈਸ ਅਤੇ ਦਿੱਖ ਕਰਕੇ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਦੀ ਐਕਟਿੰਗ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਫਿਟਨੈਸ 'ਤੇ ਦਿਲ ਹਾਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮੀਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ੋਅ 'ਰਾਮਾਇਣ' ਵਿਚ 'ਸੀਤਾ' ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੇਬਿਨਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਗੋਰੇਗਾਓ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਬੰਗਾਲੀ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹਨ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਸੁਜਾਨਪੁਰ ਵਿਚ ਨਾਟਕ, ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

—ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਗਮ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਸਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ੀਤਲ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ.ਰਾਕੇਸ਼ ਮੋਹਣ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਸੁਜਾਨਪੁਰ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਸੁਜਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ "ਵੋਇਸਜ਼ ਐਂਡ ਵਰਸਿਜ਼" ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਡਬਲਿਊ. ਡਬਲਿਊ. ਜੈਕਬਜ਼ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਟਕ "ਦ ਮਾਂਕੀਜ਼ ਪੌਓ" ਦਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਮੰਚਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕ ਅਸ-ਅਸ ਕਰ ਉੱਠੇ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ ਕੀਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ।

ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਰਾਕੇਸ਼ ਮੋਹਣ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯਤਨ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ

ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸੁਤਰਬੱਧ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਸਾਬਾਸ਼ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਲਗਾਤਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਸਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ੀਤਲ ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਿਮਾਂਸ਼ੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾਕਟਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੇਘਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਭਾਵਨਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਇੰਦੂ ਬਾਲਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੇਹਾ ਹਰਚੰਦ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੁਖਦੀਪ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗੀਤਾਂਜਲੀ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਵੇਤਾ ਅਬਰੋਲ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸ਼ਾਲੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਛੋਟੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 12 ਅਪਰੈਲ 2025 ਹੈ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-685

ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਦੀ ਹਰ ਉਮਰ ਜੇ, ਮਨ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਚਾਅ, ਅੱਸੀਆਂ ਤੋਂ ਲੰਘੀ ਬੇਬੇ ਨੂੰ ਤੱਕੀਏ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਰਹੀ ਚਲਾ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਵੀ ਚਾਲੂ ਰੱਖਿਆ, ਜਾਪੇ ਗੂਗਲ 'ਤੇ ਚੁੱਝੀ, ਮੂਰਤ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਪੋਤੇ-ਪੋਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਹੈ ਝੱਟ ਸ਼ਰਾਰਤ ਸੁੱਝੀ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-683

ਵਾਂਗ ਨੇਤਾਵਾਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੈ ਗਏ, ਮਾਲ ਪਰਾਇਆ ਜਾਣ, ਕੌਣ ਬਚਾਏ ਕਿੱਥ ਬਚਾਈਏ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੱਢ ਲਏ ਪ੍ਰਾਣ। ਕਬੂਤਰ ਕਰਨ ਪਏ ਫੀਸਟਾਂ, ਜਿਉਂ ਜੰਤਾ ਅੱਸੀ ਕਰੋੜ, ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋ ਕੇ ਵੱਜੇ ਉਡਾਰੀ, ਹੋਰ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ ਤੋੜ।

—ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਮੰਗਣ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ ਸੀ ਬਾਹਰੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਮੰਗਣੋਂ ਦੇਸ਼ ਬਚਾਇਆ। ਭਰੇ ਭੰਡਾਰ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਦੇ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਭੁੱਖਾ ਦੇਸ਼ ਰਜਾਇਆ। ਧਰਤ ਗੁਦਾਮ 'ਤੇ ਥਾਂ ਨਾ ਲੱਭੇ, ਅੰਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪਹਾੜ ਬਣਾਇਆ। ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਬਹੁ ਰੰਗੇ, ਪੰਜਾਬ ਪਰ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਸਵਾਇਆ। ਫੇਰ ਦਿਨ ਫਿਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਪਣੇ, ਉਸ ਮਿੱਟੀ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਗਵਾਇਆ। ਰੁਲਿਆ ਪੰਜਾਬ ਗਲਿਆ ਪੰਜਾਬ, 'ਨਾਕਾਮ'! ਦੇਸ਼ 'ਚ ਹੋਇਆ ਪਰਾਇਆ। —ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਾਮ' ਫੋਨ: +1 864-318-5500

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਮਾਡਲ ਆਇਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅੰਨ ਦੇ ਢੇਰ ਲਗਾਏ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਨਾ ਗਿਆ ਸਾਂਭਿਆ ਰਤੋ ਮੈਦਾਨ ਗੁਦਾਮ ਬਣਾਏ। ਕੁੱਝ ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਏ ਕੁੱਝ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਭੁੱਖੀ ਮਰਦੀ ਫਿਰ ਵੀ 'ਭਾਰਤ ਮਹਾਨ' ਕਹਾਏ। —ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ ਫੋਨ: +91 98783-37222

ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅੰਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਲੱਗੇ ਕਬੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੱਭਾ ਬੋਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗੇ। ਕੁਦਰਤ ਹਰ ਜੀਵ ਦਾ ਰੱਖੇ ਖਿਆਲ। ਪਰ ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਨਾ ਕੋਈ। ਹਤਾਲਾਂ ਵੀ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਈਆਂ। ਮਰਨ ਵਰਤ ਦੀ ਵੀ ਨਾ ਸੁਣੀ ਅਰਜ਼ੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿਰਸਾਨ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਰੋਲਤਾ। ਫੂਡ ਸਪਲਾਈ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ 'ਚ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਦਾਮ, ਜਿੰਦਰਾ ਖੋਲਤਾ। —ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਫੋਨ: 98784-69639

ਨਾ ਕਦਰ ਨਾ ਵਸੀਲੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਬੀਜਣ, ਖਰੀਦਣ ਅੱਗੇ ਆਯਾਤ ਨਿਰਯਾਤ ਮਾਮਲੇ ਧਾਕਾ ਤਾਂ ਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹੇਆਮ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਦਾਅ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਾਰ ਮਾਰ ਆਵਾਜ਼ਾ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਮਾਰ ਮਾਰ ਠੁੰਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਾਅ ਲੱਗਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ, ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਹੱਥ ਝਾੜੇ ਸਾਡਾ ਕੀ ਕਮੂਰ ਪੰਛੀ ਖਾ ਗਏ। ਨੁਕਸਾਨ ਕੌਣ ਝੱਲੂ ਕਿਸ ਦੇ ਖਾਤੇ? —ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

6. ਕਰੂਜ਼ ਬਹਾਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ

ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਦਿਨ ਏਨਾ ਨੇੜਿਉਂ ਦੇਖਣਾ। ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਵਿਚਰਨਾ। ਇਸ ਦੀ ਹਵਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇਸਦੀ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਜਦ ਮੈਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਤੱਕਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਉਂ ਜਾਪਦਾ ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁਫ਼ਤਗੂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਕੋਲੋਂ ਬਸ ਭਾਰਤ ਲੱਭਣ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਲੱਭ ਲਿਆ। ਵਾਸਕੋਡੀ ਗਾਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਗੋਆ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਜਾ ਉਤਰਿਆ। ਸਮੁੰਦਰ ਨੇ ਇਕ ਰਾਹ ਦਿਤਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੇਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਵਧੇ। ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਲਾਲਚੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਅਜੇਹੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਯੂਰਪ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹੱਤਮ ਲਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਰਤਗਾਲੀ, ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਗਏ। ਆਖਰ ਭਾਰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਈ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ, ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲੋਭ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਲਤਨਤ ਸਿਰਜ ਲਈ। ਪਰ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਰਿਸ਼ੀ ਸੁਨਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਫ਼ਰੀਕਨ ਮੂਲ ਦੇ ਬਾਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਕੇ

ਅਤੇ ਪਾਕੀਜ਼ ਕਰ। ਕੁਦਰਤੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਨਾਲ ਲਬੋਲਬ ਭਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਗੜਨਾ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਲਈ ਕਬਰ ਪੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ! ਤੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਏ।"

ਦੂਰ ਤੀਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮੁੰਦਰ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਸਬੀਹ। ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਮਨ ਦੀ ਵਸੀਹਤ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼। ਇਸਦੀ ਅਸੀਮਤਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ। ਸਮੁੰਦਰ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਅਤੇ ਤਰਲਤਾ ਸਦਕਾ, ਸਭ ਦਾ ਹਮਦਰਦ। ਸਭ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਸਾਹਵੇਂ ਵਿਛਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ। ਬੰਦੇ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਵੰਡੀ ਸੀ ਸਮੁੰਦਰ ਵੀ ਵੰਡੇ। ਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਵੰਡ ਸਕਦਾ? ਕੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵਿੱਥ ਸਿਰਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ? ਕੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚ ਤਕਸੀਮ ਕਰ ਸਕਦੇ?

ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰੂਜ਼ ਸ਼ਿਪ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰ ਇਸਨੂੰ ਰਾਹ ਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਇਸਦੀ ਪਈ ਹੋਈ ਪੈੜ ਨੂੰ ਬਿੰਦੇ ਝੱਟੇ ਮਿਟਾ ਰਿਹਾ। ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਟਾਪੂ ਵਰਗਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਸਿਰਜ ਸਕੇ ਪਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ। ਕੌਣ ਇਸਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਖੁਣ ਕੇ ਇਸਦੇ ਪਿੰਡੇ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ, ਮੁਲਾਇਮਤਾ ਅਤੇ ਠੰਡਕ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਸਕਦਾ।

ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹਵਾ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਨੂੰ ਸਹਿਲਾਉਂਦੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਮੰਗਦੀ। ਪਸਰੇ ਆਸਮਾਨ ਅਤੇ ਦੂਰ ਤੀਕ ਫੈਲੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ ਦੀਦਾਰੇ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਨੀਝ ਦਾ ਪੁੰਧਲਕਾ ਛੱਟਦਾ। ਮੈਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਾ, ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤਾ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਿਮਝਿਮ ਵਿਚ ਭਿੰਜਦਾ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਸਮਝ, ਸੋਚ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬਕ ਲੈਣਾ, ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਦੀ ਕਰੂਜ਼ ਫੇਰੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਹਾਸਲ।

ਮੈਂ ਕਮਰੇ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ

ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਗੁਲਾਮ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ। ਸਮੁੰਦਰ ਹੀ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਰਸਤੇ ਅਫ਼ਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਰ ਗੁਲਾਮਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਕਬੂਲਣੀ ਪਈ। ਪਰ ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਅਚੇਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਸਮਝੌਤੀ।

ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਰਾਹੀਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਕਰਨਾ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਮਾਰਗ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਨਿੱਕੇ ਜਹੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਫ਼ਰ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ। ਕਰੂਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਤਾਂ ਇਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬੰਦਾ ਉਸਦੀ ਕਾਇਨਾਤੀ ਸਾਂਝ ਵਿਚੋਂ ਰਹਿਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦਿਆਂ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਹਿਬਰੀ ਯਾਰ ਬਣਾਵੇ। ਪਰ ਬੇਈਮਾਨ ਬੰਦੇ ਦੀ ਕੋਹੀ ਫਿਤਰਤ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਕੂੜ-ਕਬਾੜ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟਦਾ, ਇਸਨੂੰ ਪਲੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਦਮ ਯਤਨਸ਼ੀਲ।

ਬੰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਰੇਡੀਓ ਰਹਿੰਦੇ-ਖੁੰਹਦੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਦਫ਼ਨਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪ ਵੀ ਕਿਹੜਾ ਰੇਡੀਓ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ?

ਸਮੁੰਦਰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ, "ਐ ਬੰਦੇ! ਕਦੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ

ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਨ ਲੱਗਾ। ਮਨ ਕਰੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਫਿਤਰਤ, ਤਾਸੀਰ, ਤਰਬੀਅਤ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਤਾਂ ਪਾਵਾਂ। ਮੇਰੀ ਮਨੋਕਾਮਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਮੁੰਦਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਐ ਮਨੁੱਖ! ਚੰਗਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਤਾਂ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਤੈਨੂੰ ਪਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਸਦਾ ਨਿਮਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਬੀਚ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰਦਿਆਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਭਿਉਂਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਠੰਢਕ ਬਖਸ਼ਦਾ। ਗਿੱਲੀ ਰੇਤ 'ਤੇ ਪੈਰਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਖੁਦ ਹੀ ਸਿਰਜ ਕੇ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਸਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ ਤੇ ਛਹਿ ਮੇਰੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹੇ।"

"ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਦਰਅਸਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੰਦ ਮੇਰੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਉਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਘੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਸਾਥ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸਕੂਨ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਦਾ। ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਉਨੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਲੂਕ ਜਹੇ ਚੰਨ ਨੂੰ ਪਲੋਸਦਾ, ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਪਾਉਂਦਾ, ਉਸਦੇ ਨਿੱਘੇ ਸਾਥ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਨਹਾਈ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਲੱਭਦਾ। ਚੰਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਅਕਾਰ ਫੈਲਦਾ। ਮੈਂ ਬੀਚ ਨੂੰ ਵਿਛਾਲਦਾ ਅਤੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਜਾਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ। ਮੇਰਾ ਫੈਲਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਚੰਨ ਦੇ ਸਾਥ ਦਾ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ।"

ਕੈਬੀਅਨ ਟਾਪੂਆਂ ਦੀ ਸੈਰ- 3

"ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਚੰਨ ਦਾ ਵਿਯੋਗ ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਅਮੋੜ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤੂਫਾਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਮੂੰਹ-ਜੋਰ ਲਹਿਰਾਂ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦੀਆਂ, ਮੈਂ ਉਛਲਦਾ, ਕੁੱਦਦਾ ਅਤੇ ਚੰਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਾਂਘਦਾ। ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚੋਂ ਉਗਿਆ ਅੰਗ ਦਾ ਗੋਲਾ ਆਪਣਾ ਸਫ਼ਰ ਮੁਕਾ ਕੇ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਚੰਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝਦੀ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।"

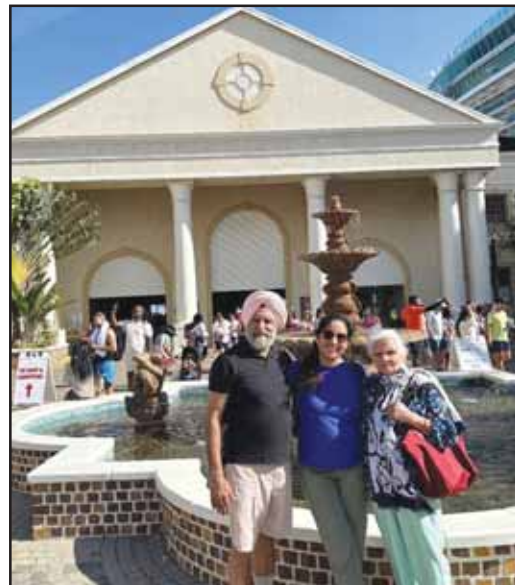
"ਬੰਦਿਆ ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀਆਂ ਉਰਜਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਤੇਰੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਪੂਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਤੇਰੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਵੀ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕੀਆਂ। ਆਪਣੀ ਕੋਝੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਫ਼ਾਵਾਂ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਤੱਕ ਸਕਦਾ ਜੋ ਖੁਦ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਸੁਰਮਿੰਦਾ ਕਰੇਗਾ। ਕੀ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ? ਕੀ ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਫੈਲਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ? ਕੀ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਛਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪਾਲੀ ਹੈ? ਕੀ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਤੇ ਅਦਭੁਤ ਕਾਇਨਾਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹਨ? ਤੇਰਾ ਚਿੰਤ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਬਾੜ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਹਰ ਦਮ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ-ਕਬਾੜ ਬਣਾ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਸਦਾ ਨਿਰਮਲ ਰਹਿਣਾ। ਮੇਰੀ ਨਿਰਮਲਤਾ ਹੀ ਤੈਨੂੰ ਸੁਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

"ਕਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚੀ, ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਰ ਤੀਕ ਫੈਲਿਆ ਜਿਸਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚੋਂ ਉਗਦਾ ਏ ਸੂਰਜ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੋਲਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਰੇ ਤੇ ਚੰਨ ਅਹੁਲਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀ-ਨਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਅੰਭੇਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਸਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਵਗਦੇ, ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਲੀਲਾ ਖਤਮ ਕਰਦੇ। ਬੰਦਿਆ! ਸਮੁੰਦਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੀਂ। ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋਚਾ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਕਰੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੁੰਦਰ, ਸਮੁੰਦਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿਣਕਾ ਮਾਤਰ ਹੈ ਸਮੁੰਦਰ ਸਾਹਵੇਂ।"

7. ਕਰੂਜ਼-ਯਾਤਰਾ -ਬੇਫ਼ਿਕਰੀ ਤੇ ਰੂਹਦਾਰੀ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ

ਕਰੂਜ਼ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ

ਦੀ ਭੀੜ ਵਿਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ, ਪੂਰਨ ਇਕੱਲਤਾ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ। ਆਪਣੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਕਰਦਾ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਵਿਚੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਰੰਗ ਜਾਣਦਾ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖ

ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ, ਤਰਜੀਹਾਂ, ਤਰਕੀਬਾਂ ਤੇ ਚਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਕੋਚ ਜਾਂ ਹਿਚਕਚਾਹਟ ਤੇ ਰੂਹਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮਾਣਦੇ। ਉਹ ਅੱਜ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ। ਕੱਲ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕੱਲ੍ਹ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅੱਜ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਉਂਦੇ, ਅੱਜ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਗਵਾ ਬਹਿੰਦੇ।

ਐ ਬੰਦੇ! ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਰ। ਕਦੇ ਹੱਸ ਕੇ ਕੁਝ ਪਲ ਜੀਅ ਲਿਆ ਕਰ। ਆਪਣਾ ਅੰਬਰ ਤਲਾਸ਼ਿਆ ਕਰ ਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਬੈਠਿਆ ਕਰ। ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ-ਰੁੱਤ ਨੂੰ ਹੰਢਾ ਲੈ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਮ ਹੀ ਨਾ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਕਰ, ਕਦੇ ਸਰਘੀ ਬਣਿਆ ਕਰ। ਐਵੇਂ ਢਲਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਕਾਹਤੋਂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦੇ। ਕਦੇ ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰ ਵੀ ਬਣਿਆ ਕਰ। ਕਦੇ ਪੂਰੇ ਦੀ ਪੌਣ ਦਾ ਨਾਮ ਬਣ ਜਾਂ ਕਦੇ ਪੱਛੋਂ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਬਣਿਆ ਕਰ। ਐਵੇਂ ਤਿੱਤਰਖੰਭੀਆਂ ਬਣ ਜਿਉਣਾ ਏ, ਕਦੇ ਕਾਲੀ ਘਟਾ ਵੀ ਬਣਿਆ ਕਰ। ਐਵੇਂ ਪੱਤਝੜ ਦਾ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਏ ਕਦੇ ਬਹਾਰ

ਦੀ ਦਸਤਕ ਵੀ ਬਣਿਆ ਕਰ। ਨਾ ਖਿੰਡਦੇ ਫੁੱਲ ਦੀਆਂ ਆਉਧ ਹੀ ਹੋ, ਕਦੇ ਖਿੜਦੇ ਫੁੱਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗਿਆ ਕਰ। ਵਕਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਫੜ ਸਕਿਆ, ਤੇਰੇ ਪੱਲੇ ਜੋ ਪਲ ਉਸਨੂੰ ਜੀਵਿਆ ਕਰ।

ਦਰਅਸਲ ਜਦ ਮੈਂ ਕਰੂਜ਼ ਵਿਚਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵੰਨੀਂ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੱਜ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਰਾਂਗਲੇ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ। ਹਰ ਨੁੱਕਰ 'ਤੇ ਮਹਿਫ਼ਲ ਸਜਾਉਂਦੇ। ਆਪਣੀ ਮਸਤੀ 'ਚ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਬੀਅਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਨਣਾ, ਖਾਣਾ, ਵਿਚਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜਿਉਂਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੱਖਦੇ। ਜਦ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਔਲਾਦ ਸਾਨੂੰ ਅਪਣੇ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਛੱਡ ਸਾਬੋਂ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਘਰ ਜਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਹੋਮ 'ਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ

ਬੀੜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਬੀੜਿਆ ਕਦੇ ਪਰਤਦਾ ਨਹੀਂ। ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿਚ ਹਉਂਕੇ ਟੇ ਹਾਵੇ ਬੀਜਦੇ, ਆਪਣੀ ਅਰਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕੀ ਮਸਾਣਾਂ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਜੇਹਾ ਜੀਓ ਕਿ ਸਾਡੀ ਅਰਬੀ ਮਗਰ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲੱਗਿਆਂ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਵਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਅਜੇਹਾ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਜਾਂ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਜੋ ਸਾਡਾ ਮਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਸਮਾਨ ਦੀ ਛਾਵੇਂ, ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠਲੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਜੀਣਾ। ਇਸ ਦਾ ਹੁਲਾਸੀ ਨੂਰ ਤੁਹਾਡੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਚਮਕਦਾ ਰਹੇ।

ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਕਰੂਜ਼ 'ਤੇ ਬਿਤਾ, ਸਾਡਾ ਕਰੂਜ਼ ਸ਼ਿਪ ਮਿਆਮੀ ਕਰੂਜ਼ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਮਿਆਮੀ ਤੋਂ ਫਲਾਈਟ ਲੈ ਕੇ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਆ, ਫਿਰ ਸਰਦ ਮੌਸਮਾਂ ਦਾ ਰੰਗ ਮਾਨਣ ਲਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ। (ਸਮਾਪਤ)

ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਰੀਰਕ ਬਣਤਰ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਪੇਸ਼ੀਆਂ -3

ਬੌਧਿਕ ਕਮੀਆਂ

ਡਾਊਨ ਸਿੰਡਰਮ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਸ ਜੋ ਜੰਮਣ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬਚਾ ਜੰਮਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਰੋਮੋਸੋਮ ਦੇ ਨੁਕਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਮੀਆਂ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਇਹ ਜੈਨੇਟਿਕ ਟਾਈਪ ਦਾ ਨੁਕਸ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਐਸੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਡਾਊਨ ਸਿੰਡਰਮ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਇਡੀਓਟ ਟਾਈਪ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੱਧਰ ਆਮ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਨੀਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 408-687-1899

ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਲੱਡ ਕੈਂਸਰ ਸਧਾਰਨ ਕੈਂਸਰ ਜੈਨੇਟਿਕ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਕੜਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਬਣਨ ਦੇ ਚਾਂਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਬਲਕਿ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਪਰਮ ਤੇ ਓਵਰ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਾਰਮਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਰਮਲ ਸਮੇਂ

'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਟੱਟੀ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੇ ਨੁਕਸ ਭਾਵ ਜਦ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਟੱਟੀ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਸਮੇਂ ਟੱਟੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਪ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੱਟੀ ਵਾਲਾ ਸੁਰਾਖ ਬਿਲਕੁਲ ਕਿਸੇ ਪਰਦੇਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਰਾਖ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਬਹੁਤ ਟਾਈਟ ਤੇ ਬਹੁਤ ਬਰੀਕ ਸੁਰਾਖ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਟੱਟੀ ਦਾ ਨਿਕਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵੇਰ ਸਧਾਰਨ ਡਾਇਲਾਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਹ ਮਕਸਦ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਨੰਬਰ 8 ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦੀ ਇਕ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਟੱਟੀ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਯੂਰੀਨਰੀ ਰਸਤੇ ਯਾਨੀ ਪੇਸ਼ਾਪ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਫੀਮੇਲ ਸੈਕਸ ਵਿਚ ਵੈਜਾਈਨਾ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਰਸਤੇ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਟੱਟੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਾਪ ਦੀ ਹਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸੁਰਾਖ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਣ ਲਈ ਢਿੱਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਸ ਅਨੋਮਲੀਜ਼ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰੈਗਨੈਂਸੀ ਦੇ ਤੀਸਰੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਅੰਤਤੀਆਂ

ਰੈਕਟਮ ਤੇ ਐਨਸ ਦੇ ਪੋਰਸ਼ਨ ਬਣਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਅਣਜਾਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਰਸਤੇ ਕਈ ਵੇਰ ਅੰਤਤੀਆਂ ਦਾ ਜੋੜ ਰੈਕਟਮ ਨਾਲ ਤੇ ਰੈਕਟਮ ਦਾ ਜੋੜ ਐਨਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਐਨਸ ਰਾਹੀਂ ਟੱਟੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਫੀਮੇਲ ਚਾਈਲਡ ਵਿਚ ਇਹ ਰਸਤਾ ਵੇਜਾਈਨਾ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਟੱਟੀ ਵੈਜਾਈਨਲ ਸੁਰਾਖ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਆ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਾਪ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਾਪ ਵੀ ਵੈਜਾਈਨਲ ਸੁਰਾਖ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਸਰਜਰੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਰੈਕਟਮ ਵਾਲਾ ਪੋਰਸ਼ਨ ਵੱਡੀ ਅੰਤਤੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ ਯਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਰਜਰੀ ਨਾਲ ਕੋਲੋਸਟੋਮੀ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਬੈਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਟੱਟੀ ਉਸ ਬੈਗ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਰੈਕਟਮ ਤੇ ਐਨਸ ਦੇ ਪੋਰਸ਼ਨ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਸਰਜਰੀ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੁਰਾਖ ਹੀ ਵੈਜਾਈਨਲ ਸੁਰਾਖ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਵੇਸਟ ਭਾਵ ਟੱਟੀ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਾਪ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਜੀਕਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਲਈ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਕੇ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ (ਸੱਤ ਪੰਨੇ) ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪਾਸ ਜੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਉਸ ਅਧੀਨ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਵਰਗਾ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮਿਲਟਰੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡੀ ਸੁਪਰ

ਡਾ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੇਹੀ

ਪਾਵਰ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਬੋਲ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਹਿੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ੇਅਰ ਮਾਰਕੀਟਾਂ ਉੱਠ ਖੜਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਆਰਥਿਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਐਕਟ (1977) ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇਸ਼, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਟਰੰਪ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਚਾਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਚਾਲ ਬਦਲਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਬਦਲ ਰਹੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਨੇ 20 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 47ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 47ਵਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ 45ਵਾਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਰੀਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਖੁੰਡਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛ ਪ੍ਰਤੀਤ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਮਿਆਦ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਖੁੰਡਾਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਮਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਨ,

ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਡਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਹੀ ਟੀਮ ਨਵੀਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਰੇਟ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਲੜਖੜਾ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਂ ਗਵਾਏ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਆਰਡਰਾਂ ਦੀ ਝਤੀ ਲਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਆਰਡਰਾਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ਾ ਬਦਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਠੰਢੀ ਜੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਡਰ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਦਾਰ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਜ਼ਾਦੀ, ਰੂਲ ਆਫ਼ ਰਾਈਟ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਆਦਿ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀਵਾਦ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵ-ਬਸਤੀਵਾਦ ਅਧੀਨ ਆਰਥਿਕ ਲੁੱਟ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬਦਲ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਟਰੰਪ ਇਸ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 51ਵੀਂ ਸਟੇਟ ਬਣਾਉਣ, ਗਰੀਨਲੈਂਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਨਾਮਾ ਨਹਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਫ ਆਫ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦਾ ਨਾਮ ਗਫ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਦਿ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਸਤੀਵਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁਰਾਣੇ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵੱਲ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਨ ਕਰਨਗੇ। ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਗੱਠਜੋੜਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਥਿਕ, ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦਰਜਨ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਟੋ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਹੀ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦਾ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਯੂਰਪੀਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਖੂਬ ਮਿਲਟਰੀ ਸਮਾਨ ਵੇਚਿਆ ਸੀ। 1990-91 ਵਿਚ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਬਾਅਦ, ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਰ ਉਹੀ ਹਥਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣਾ ਸਰਪਲੱਸ ਮਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ ਗੈਟ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ

ਸੰਸਥਾ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਡਰ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਤਾਂ ਚੀਨ ਲੈ ਗਿਆ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲਈ। ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਲਭਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਕਰਜ਼ੇ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰ ਕੁੱਲ 36 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 8.5 ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੁਣ ਟਰੰਪ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਮਾਲ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਰਾਹ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਧਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਫੈਕਟਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਛਾੱਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਅਮਰੀਕਨ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਿੱਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ।

ਹੁਣ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਧਮਕਾਇਆ ਕਿ ਰੂਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਬੰਦ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ

ਤਾਂ...ਟਰੰਪ ਨੇ ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੁੱਧ ਬੰਦ ਕਰ, ਹੁਣ ਕੁੱਝ ਇਲਾਕੇ ਵੀ ਰੂਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੇਠ ਜੋ ਬਹੁ-ਕੀਮਤੀ ਘੱਟ ਉਪਲੱਬਧ ਬਹੁਤ ਉਪਯੋਗੀ ਥਾਵਾਂ (ਕਰਿਟੀਕਲ ਮਿਨਰਲਜ਼) ਪਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਸਮਝੋਤਾ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਟੋ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਾ ਬਣਨ ਦੇਵੇ। ਵਿਚਾਰਾ ਜ਼ੇਲੈਂਸਕੀ ਹੁਣ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਟਰੰਪ ਇਹ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਕਰੇਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੂਸ ਖ਼ਿਲਾਫ ਯੁੱਧ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਰੀਨਲੈਂਡ, ਜੋ ਨਾਟੋ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਾਲਾ ਉੱਤਰੀ ਐਟਲਾਂਟਿਕ ਦਾ ਬਰਫ ਲੱਦਿਆ ਰਾਜ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਕੁੱਲ 56 ਕੁ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਧਰਾਤਲ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਅੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਟਰੰਪ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ, ਪਰ ਕੀ ਉਹ ਤਾਕਤਵਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਨਾਟੋ ਚੁੱਪ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸਰਦਾਰ, ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਟੋ ਕੁਸਕ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਾਟੋ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਕੀ ਹੈ? ਇਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਵਿਚਾਰਾ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਨਾਟੋ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਦੇ ਕਰਿਟੀਕਲ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੀਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਰੂਸ ਉਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਰੂਸ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਯੂਰਪੀਨ ਯੂਨੀਅਨ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਕੇ ਦੋਸਤ ਸਨ, ਹੁਣ ਕੁੱਝ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ, ਉਸ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਜੋ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੁਣ ਉਹ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ

ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਭ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਵਰਲਡ ਆਰਡਰ, ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੋ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ ਮੁੜ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਵਾਂਗ ਹੁਣ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਾਵਰ ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਠੀ ਉਸ ਦੀ ਭੈਸ। ਟਰੰਪ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਭ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋੜਨ ਲਈ, ਧਮਕੀ ਵਾਲੀ ਡਿਪਲੋਮੈਸੀ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਰਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੀ ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜੰਗਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਜਾਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇਗਾ? ਕੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਜਾਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦਿੰਦਾ ਰਹੇਗਾ?

ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਯੂਰਪੀਨ ਯੂਨੀਅਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਦਾਰੀ ਦੀ ਝੋਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਰਹੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ ਵੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਜਲਦ ਅਪਨਾਉਣਗੇ? ਕੀ ਹੁਣ ਉਹ ਵੀ ਸੋਚਣਗੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਬਣ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਾਥ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ? ਕੀ ਹੁਣ ਉਹ ਚੀਨ ਵੱਲ ਕਦਮ ਵਧਾਉਣਗੇ? ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਗੱਠਜੋੜ ਕਾਇਮ ਕਰ ਕੇ, ਸੁਤੰਤਰ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਗੇ? ਨਵੇਂ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ? ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਚੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਣ ਲਈ ਹੁਣ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ? ਕੀ ਚੀਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਲੈ ਆਵੇਗਾ? ਜੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਸੋਚ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਬੀਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸ਼ੇਪ ਤੈਅ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਗਰੇਟ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਲੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਏ.ਆਈ. (ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ) ਦਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਹਥਿਆ, ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ।

ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼

ਜੇ ਗੱਲ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਘਰ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ, ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬੋਝ, ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਹੱਥ-ਕਾਰੀਗਰੀ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਨਾਲ, ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਅਸਾਨ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅੱਜ ਵੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਔਸਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਪੀਰੀਅਡਿਕ ਲੇਬਰ ਫੋਰਸ ਸਰਵੇ ਅਧਿਐਨ (PLFS) ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ 20% ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਸੰਗਠਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਔਸਤ 25% ਹੈ।

ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਗ ਭੇਦਭਾਵ, ਤਨਖ਼ਾਹ ਵਿਚ ਅਸਮਾਨਤਾ, ਅਤੇ ਛੇਤਾਛਾਤ

ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਰੋਲਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਘਰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀਆਂ' ਸਮਝ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ), ਜੋ ਇੱਕ ਆਈ.ਟੀ. ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ 'ਕੰਮ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇਗੀ'।

ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਔਰਤਾਂ 'ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ' ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਦਿਨ ਵਿਚ 8-10 ਘੰਟੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਘਰ ਪਰਤ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸੋਈ, ਸਫ਼ਾਈ, ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸੰਭਾਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਕਸਰ ਤਣਾਅ, ਬਕਾਵਟ, ਅਤੇ

ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ

ਹਨ। ਕੰਮਕਾਜੀ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ

ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਇਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਮਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਮੜ੍ਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਝਗੜੇ ਜਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਦਬਾਅ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਰੁੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ 'ਬਦਚਲਨ' ਜਾਂ 'ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ' ਕਹਿ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਘਰ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਨੈਤਿਕਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਹੌਂਸਲੇ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਟਾਈਮ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੋਹਰੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਰੀਮਾ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ), ਜੋ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਹੈ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਵੇਰੇ 4

ਵਜੇ ਉੱਠ ਕੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਿਪਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਦਫ਼ਤਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਉਸਦਾ ਸਾਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਉਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕਰੈਚ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਲਚੀਲੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਸਮਾਜਿਕ ਸੋਚ, ਨੀਤੀਗਤ ਬਦਲਾਅ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕੰਮਕਾਜੀ ਔਰਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

- ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ

ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ-ਭਰਪੂਰ ਲਿਖਤ 'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ: ਦੂਜਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ'

ਲੇਖਕ: ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ
ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਯੂਰਪੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਥ, ਵਾਲਸਾਲ, ਬਰਤਾਨੀਆ 2024
ਸਫੇ: 212

'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ: ਦੂਜਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ' ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਤੇਜ਼ਗੀ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ 25 ਅਧਿਆਇਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਕਿਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਕਿਆਤ ਨੂੰ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਬਰੀਕਬੀਨੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ,

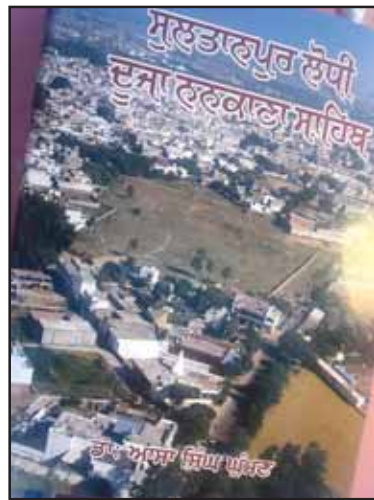
ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ ਜਨਮ-ਸਾਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ। ਘੁੰਮਣ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ 'ਪਰੰਪਰਾ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਦੀ ਐਡੀ ਲੋੜ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾ ਕਈ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਿਰਤ ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਉਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤੇ ਤੌਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਅਤੇ ਤਰਕ-ਸੰਗਤ ਜਾਂ ਸੱਚ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਨਾਲ ਕਈ ਪਿਰਤਾਂ ਐਸੀਆਂ ਜੁੜ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਝ ਸਾਡੀ ਜਾਚੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸਾਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਅਤੇ ਲਖਮੀ ਦਾਸ ਦਾ ਜਨਮ-ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਤਲਵੰਡੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਸਬੰਧੀ ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਤਲਵੰਡੀ (ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ) ਦਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਵੀ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਦੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਨਾ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲੀ ਤੁਲਾਵੇ ਵਾਲਾ। ਉਹ 'ਮੋਦੀ' ਦੀ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪਰਗਣਾ ਸਦਰ-ਮੁਕਾਮ ਵਿਖੇ ਇਕ ਆਹਲਾ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਸੀ। ਵੇਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਮਿਲਾਪ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਮੋੜ ਲੈ ਆਂਦਾ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਸੰਨ/ਸੰਮਤ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਕੱਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਿਹਾੜੇ ਹੀ 'ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪਰਮੇਸਰ' ਨੇ ਖੁਦ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਕਟੋਰਾ', ਨਾਮ (ਸ਼ਬਦ) ਸਿਰਪਾਉ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ 'ਗੁਰ-ਪਰਮੇਸਰ' ਦੀ ਪਦਵੀ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਗਤ-ਉਧਾਰਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੌਂਪ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗਿਆਤ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਾ ਮੁਤਾਲਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, 'ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾ ਹੀ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੱਤਕ ਦੀ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਹਾੜਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ-ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਉਥੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਜਨਮ ਵੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰ-ਉਪਾਧੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਲੀ ਵੇਈ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਥੀਂ ਨਸੀਬ ਹੋਈ'।

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ, ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ/ਸਿੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਆਦਿ ਜੋ

ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ

ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੂਜਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ' ਦਾ ਸਰਵਰਕ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਤੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਇਆ, ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਧਰਮ-ਜਗਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ

ਕਾਰਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਲੋਧੀਆਂ ਜਾਂ ਬੋਧੀਆਂ ਕਰਕੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਬਤਾਇਆ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਪੜਾਅ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀ ਘਾਤਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਮਨੋਰਥ ਦਾ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਇਕ ਸਿਰਾ ਤਲਵੰਡੀ ਰਾਇ-ਭੋਇ (ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ) ਵਿਖੇ ਬਿਤਾਏ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਤੇ ਦੂਜਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ-ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕੇਂਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਤੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਬਿਤਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਹਿਆ ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕਦੋਂ ਆਏ ਤੇ ਇਸ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਯੂ ਕਿਤਨੀ ਸੀ? ਕੀ ਇਥੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ? ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਨ ਅਧੀਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਤ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਰੁਤਬਾ ਸੀ? ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਜਾਮਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ-ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਵੇਈ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭੂ-ਮਿਲਾਪ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਘਟਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ

ਪੁਸਤਕ ਚਰਚਾ

ਜਾਮਾ ਕੱਤਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸਾਖ ਵਿਚ? ਆਦਿ। ਘੁੰਮਣ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਿਆਤ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੋ-ਟੁਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਘੁੰਮਣ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਮਕਾਲੀਨ, ਅਰਧ-ਸਮਕਾਲੀਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਬਾ-ਦਲੀਲ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਕਥਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਟਿਪਣੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਬੋਧੂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਬਹੁਤ ਵਿਦਵਤਾ-ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਛੋਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਨ/ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿਰਕਵੀਂ ਲੋੜ ਵੀ ਸੀ। 'ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ: ਦੂਜਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ' ਜਿਥੇ ਆਮ ਪਾਠਕ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗੀ, ਉਥੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਰਾਹ-ਦਸੇਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸਾਰਥਕ ਯਤਨ ਲਈ ਡਾ. ਘੁੰਮਣ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਤਾਰ ਹਨ।

ਕਾਵਿ-ਕਿਆਰੀ

ਡਰਾਮੇ

ਮਰਨ ਵਰਤ ਦੇ ਮਰਨ ਡਰਾਮੇ ਮੁੱਕ ਗਏ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਗਵਾਏ ਧਰਨੇ ਓਹੀ ਚੁੱਕ ਗਏ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਆਕੜਦੇ ਸੀ ਆਕੜ ਖਾਂ
ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਸੇ ਨਾਲੇ ਕੁੱਟ ਗਏ।
ਪਾਟੋ-ਧਾੜ ਅਤੇ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜੋ
ਪ੍ਰਧਾਨਗੀਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਕਰਮ ਨੇ ਫੁੱਟ ਗਏ।
ਮੈਂ ਤੇ ਤੂੰ ਤੇ ਤੂੰ ਤੇ ਮੈਂ ਸਭ ਭੀੜਾਂ ਨੇ
ਚਮਚੇ ਖੀਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਵਕਤ ਪਿਆ ਲੁਕ ਗਏ।
ਵਾਹ ਮਾਲਕਾ ਵਾਹ ਗਰੀਬ ਦੀ ਕੀ ਕਿਸਮਤ
ਮਰ ਗਈ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਟੁੱਕ ਗਏ।
ਬੋਦਲਾਂ ਦਾ ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਸੱਚੇ-ਸੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਲੋਕੀ ਉੱਕ ਗਏ।
-ਸੁੱਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲਾਂਵਾਲਾ

ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ

ਜਵਾਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੈ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲਹਿ ਜਾਣੀ,
ਗੁਰੂਰ ਝੂਠੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਮਦਹੋਸ਼ ਹਿਰਨ ਹੈ ਪੁੰਨ ਵਿਚ ਕਸਤੂਰੀ,
ਸਰੂਰ ਐਸੇ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਚੀਰ ਸੱਧਰਾਂ ਵਾਲਾ ਦੇਖ ਪਿਆ ਹੈ ਸੱਖਣਾ,
ਸੰਧੂਰ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਗਹਿਰਾ ਛੱਟ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਹੈ ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ,
ਨਸੂਰ ਬਣੇ ਨ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਅੱਗ ਹਿਜ਼ਰ ਦੀ ਆਸ਼ਕ ਨੂੰ ਹੈ ਰਾਤੂ ਦਿੰਦੀ,
ਮਨੂਰ ਨ ਬਣੇ ਦਿਲ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਡਿੱਗ ਕੇ ਅਕਾਸ਼ ਤੋਂ ਲਟਕਿਆ ਹੈ ਖਜੂਰ ਉੱਤੇ,
ਬੇਕਸੂਰ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਮਨਾਂ ਜੇ ਜੱਗ ਉੱਤੇ,
ਬੇਕਸੂਰ ਦਿਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਹੈ ਆਖਰ ਨੂੰ ਆ ਢੁਕਣੀ,
ਫੁਤੂਰ ਖੋਪੜੇ ਦਾ ਜ਼ਰਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ 'ਨੂਰਪੁਰੀ'

ਮੇਰਾ ਜਲੂਸ ਨਿਕਲਣੇ ਬਚਾਇਆ ਇਕ ਬੀਬੀ ਨੇ!

ਬੀਤੇ 24 ਮਾਰਚ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਘਰੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਪਿੰਡ ਸਜਾਵਲ ਪੁਰ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਏ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਸਰਦਾਰ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਰਖਾਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਢਾਡੀ ਸਿੰਘ ਵਾਰਾਂ ਗਾ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲ ਪੁਰ
ਫੋਨ: 78146-92724

ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛੱਤ ਉਪਰ ਸਮਾਗਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਹੇਠਾਂ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ।

>ਗੇਟ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹ ਛਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦ ਮੈਂ ਟੇਬਲ ਤੋਂ ਪਲੇਟ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਇਕ ਬੀਬੀ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਮਿੰਨ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸੀ ਤੇ ਪਰੇ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਈ। ਮੈਂ ਸੋਚਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੋਸਤ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਹੈ, ਇਹ ਬੀਬੀ ਉਹਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ਼ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਇਹ ਬੀਬਾ ਜੀ ਕੌਣ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਜਿਹੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸੇ ਕਿਉਂ ਹੋਣਗੇ?

>ਇਥੇ ਹੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੇ

ਵੱਲ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਫਿਰ ਸ਼ੱਕੀ ਜਿਹੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਪਰਤ ਗਈ...!
>ਉਲਝਣ ਜਿਹੀ 'ਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਪਲੇਟ 'ਚ ਪਕੌੜੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜਦ ਮੈਂ ਚਾਹ ਦਾ ਕੱਪ ਭਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਪਿੱਛਿਉਂ ਆ ਕੇ

ਮੇਰੀ ਕੂਹਣੀ 'ਤੇ ਪੋਲਾ ਜਿਹਾ ਹੱਥ ਮਾਰਿਆ!
>'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਭੈਣ ਜੀ'! ਮੇਰੀ ਬੁਲਾਈ ਫਤਹਿ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੀਬੀ ਕਹਿੰਦੀ-
>'ਭਾਅ ਜੀ ਮਾਈਡ ਨਾ ਕਰਿਉ... ਆਪਣੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਬਟਨ ਠੀਕ ਕਰੋ!'
>ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਫਟਾ-ਫਟ ਇਕ ਖੁੰਜੇ ਜਿਹੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੈਂਟ ਦੀ ਜ਼ਿੱਪ ਦੁੱਖੀ। ਇਹ ਸੋਚਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸ ਬੀਬੀ ਨੇ 'ਲੋਡੀ'

ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੱਪ ਦੀ ਜਗਾਹ 'ਸੱਭਿਅਕ ਇਸ਼ਾਰੇ' ਨਾਲ 'ਬਟਨ ਠੀਕ' ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੋਣਾ ਐਂ!

>ਪਰ ਜ਼ਿੱਪ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਦੇਖ ਕੇ ਜਦ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਬਟਨਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਲਰ ਹੇਠਲਾ ਪਹਿਲਾ ਇਕ 'ਕਾਜ਼' ਛੱਡ ਕੇ ਬਟਨ ਉਸ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦੂਜੇ ਕਾਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ!

>ਇੰਜ ਕਮੀਜ਼ ਦਾ ਬਟਨਾਂ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੱਲਾ, ਦੂਜੇ ਪੱਲੇ ਨਾਲੋਂ ਚੌਧਾ ਭਰ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਜੁਦਾ ਹੀ ਲਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ!!

>ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਏਨਾ ਭੌਂਚਲਿਆ ਕਿ ਉਸ ਅਣਪਛਾਤੀ ਬੀਬੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੇ ਬਗੈਰ, ਲਾਗਲੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਵੜ ਕੇ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਟਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਲਾਏ। ਫੇਰ ਉੱਤੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕੇ 'ਬੋਝਾ ਉੱਖਤਿਆ' ਜਿਹਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਉਹ ਬੀਬੀ ਮਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੱਸਦੀ ਹੋਵੇ ਗੀ!!

>ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਘਰੇ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਬੈਠੀ ਆਪਣੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਦੀ ਬੜੀ ਯਾਦ ਆਈ, ਜੋ ਘਰੋਂ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਅਕਸਰ ਮੇਰੀ ਪੱਗ ਦੇ ਕੋਈ ਢਿੱਲੇ ਲੜ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਿਸਦੀ ਉਣਤਾਈ ਝੱਟ ਦਰੁਸਤ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ!!

ਉਮਰ ਭਰ ਵੇ ਕਹਿਤੇ ਰਹੇ ਹਮ ਤੁਮਹਾਰੇ ਹੈਂ,
ਆਜ ਮਾਲੂਮ ਹੂਆ ਯੇ ਤੋ ਉਨਕਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਹੈ।
ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕਈ ਐਸੇ ਸ਼ਬਦਾਂ,
ਵਾਕਾਂ ਜਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਆਦਤਨ ਬਾਰ-
ਬਾਰ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬੋਲ ਬੋਲਣ ਦੀ
ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ
ਹਾਂ, 'ਮਖ, ਗੁਰੂ, ਕੀ ਦੱਸਾਂ, ਯਾਰ, ਸਮਝੋ?', ਨਹੀਂ ਸਮਝੋ?',
ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕਿ, ਹੱਦ ਹੋ ਗਈ।'
ਕਈ ਤਾਂ ਗੱਲ-ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੱਲ ਹੀ ਕੱਢੀ ਜਾਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ
ਉਚਾਰਾਂ ਨੂੰ 'ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਧ-ਘੱਟ
ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਦਤ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਬੋਲ
ਗੱਲ-ਬਾਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਰਰਥਕ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਤੇ ਇਸ ਭਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹਰ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਬੋਲਣਹਾਰਾਂ ਵਿਚ
ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ, You see, I mean,
the thing is ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਤਕੀਆ-
ਕਲਾਮ ਵਿਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੈਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਕੋ
ਫਿਕਰੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।
ਅਜਿਹਾ ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ ਅਕਸਰ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਭਣ ਵੀ ਲਗਦਾ
ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਰਾਜਸੀ, ਧਾਰਮਕ ਜਾਂ ਕਲਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਪਣੇ
ਨਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਏਨੇ ਫਿਰਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਕੀਆ
ਕਲਾਮਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਰਹੂਮ
ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੂਰਜੀਤ ਆਪਣੇ
ਲੈਕਚਰਾਂ ਜਾਂ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਅਕਸਰ 'ਦੂਜੇ ਤੀਜੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ
ਦੁਹਰਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਤੇ
ਅਨੁਆਈ ਨੇਤਾ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਪਾਸਲਾ ਨੇ ਵੀ ਰੀਸੇ-ਰੀਸੀ ਜਾਂ
ਅਚੇਤ ਹੀ ਇਹੋ ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ ਆਪਣਾ ਲਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ
ਪਾਸਲਾ ਸੂਰਜੀਤ ਦੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਰੁਧ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਬਲਕਿ
ਉਸ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਵੀ ਬਣਾ ਲਈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ
ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਹੋ ਹੈ।

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਬੰਦੇ
ਦੀ ਔਲ ਜਾਂ ਛੇਤ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ
ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ 'ਸਮਝੋ' ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਕੁਨਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤਾ
'ਸਮਝਦਾਰ'। ਫਿਲਮਾਂ, ਟੀਵੀ ਦੇ ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਟਕਾਂ, ਸਕਿੱਟਾਂ
ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਲਪ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਰਦਾਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ
'ਤੇ ਖਲਨਾਇਕ ਜਾਂ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ
ਉਸ ਦੇ ਸੰਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਫਿੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜੁਗਤ ਵੀ ਹੈ। ਜਸਵਿੰਦਰ ਭੱਲਾ
ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ
ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਟਕਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਕ
ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਹ ਹਰ ਦੂਜੇ-ਚੌਥੇ ਫਿਕਰੇ ਵਿਚ 'ਮੈਂ ਤਾਂ ਭੰਨ ਦੱਫੂ
ਬੁਲਾਂ ਨਾਲ ਖਰੋਟ' ਦੀ ਰੱਟ ਲਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ
ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਖੂਬ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਲੜੀਵਾਰ ਨਾਟਕ
ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਸ਼ੋਅਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਪਾਤਰਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਨਹੀਂ ਬੁਲਵਾਇਆ ਪਰ ਬਾਅਦ
ਦੀਆਂ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧਦੀ ਹੀ ਗਈ ਜੋ ਪੰਜ
ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ
ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਹ ਜੁਗਤ ਅਪਣਾਈ। 'ਮਿਸਟਰ ਇੰਡੀਆ'
ਵਿਚ ਅਮਰੀਸ਼ ਪੁਰੀ ਦਾ 'ਮਗੈਬੋ ਖੁਸ਼ ਹੂਆ' ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ

ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ

ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਸ਼ਤਰੂਪਨ ਸਿਨਹਾ ਲਗ-ਭਗ ਹਰ ਫਿਲਮ
ਵਿਚ 'ਖਾਮੋਸ਼' ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਕੀਆ-
ਕਲਾਮ ਬੋਲਣਹਾਰੇ ਦੇ ਆਲਸ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ
ਪਾਸੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ
ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਗਮ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਹਮਈ ਬਣਾਉਂਦਾ
ਹੈ। ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਤਕੀਆ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਸੁਖਨ-ਤਕੀਆ ਵੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ 'ਮੂੰਹ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸ਼ਬਦ'
ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ ਸੀ 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜੀ'।
ਫਰਿਆਦੀ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਤੋਂ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਯਾਨੀ
ਚੋਰੀ ਡਕੈਤੀ, ਕਤਲ ਤੱਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਾਉਣ ਆਇਆ
ਹੋਵੇ, ਥਾਣੇਦਾਰ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਆਖ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ
ਜੀ'। ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੁਖਸਤ
ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ
ਪਤਨੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਹਮ-ਬਿਸਤਰ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ
ਨੂੰ ਏਨਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀ
ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਖੁਦ ਥਾਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ
ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਵਾਕਿਆ ਸੱਚ-ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ
ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਨਰਮ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜੀ'।
ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਏਨਾ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮ
ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ
ਰਹੇ ਹੋ 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜੀ' ਇਹ ਕੀ ਮਾਜਰਾ ਹੋਇਆ? ਥਾਣੇਦਾਰ
ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 'ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਜੀ' ਮੇਰਾ ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ
ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ,
ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਮੈਂ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ
ਸੀ।

'ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ' ਸ਼ਬਦ-ਜੁੱਟ ਅਰਬੀ ਦੇ ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ

ਜੋੜ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 'ਤਕੀਆ' ਅਰਬੀ
ਮੂਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਹਾਰਾ ਅਤੇ ਸਿਰਹਾਣਾ ਹੈ
ਤੇ 'ਕਲਾਮ' ਵੀ ਅਰਬੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਬੋਲ,
ਵਚਨ, ਕਥਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਤਕੀਆ-ਕਲਾਮ' ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ
ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜਾਂ ਵਾਕ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬੋਲਦੇ ਸਮੇਂ
ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੱਲ-ਬਾਤ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਔਂਤਦੀ ਇਸ ਲਈ ਆਦਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ
ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਵਾਤ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ
ਹਾਂ। ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਬਿਸਤਰ 'ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਸਿਰ ਨੂੰ
ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਕੀਏ ਮਤਲਬ ਸਿਰਹਾਣੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ
ਹਾਂ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਤਕੀਆ ਸ਼ਬਦ
ਸਿਰਹਾਣੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ
ਹੈ, 'ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਓਟ ਤੂੰ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਤਕੀਆ'। 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਨੇ ਵੀ
ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਮੂਲ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲ
ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਫਾਰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
ਵਿਚ ਆਇਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰਹਾਣਾ ਅਰਥ ਫਾਰਸੀ
ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ। ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਜਾਂ ਡੇਰੇ
ਨੂੰ ਵੀ ਤਕੀਆ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ
ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਅਨੇਕਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤਕੀਏ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ
ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਤਕੀਆ ਹੈ। ਤਕੀਆ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿਚ
ਅਰਬੀ ਧਾਤੁ ਵਾ-ਕਾਫ਼-ਯੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੁਕਣ, ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ,
ਢੋਆ ਲੈਣ, ਪੈਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤ ਅਗੇਤਰ ਲੱਗ
ਕੇ ਤਕੀਆ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਮ' ਅਗੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਮੁਤੱਕਾ
ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਰਬੀ ਵਿਚ 'ਮੁਤੱਕਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ
ਦੀਵਾਨ, ਓਟ, ਢੋਆ, ਸੋਫ਼ਾ, ਗੱਦੀ। ਕਿਧਰੇ ਕਿਧਰੇ ਸਿਰਹਾਣਾ
ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੀ ਨਿਰੁਕਤਕਾਰ ਅਜਿਤ ਵਡਨੋਰਕਰ ਨੇ
ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਫਾਰਸੀ ਮੂਲ ਦਾ ਦੱਸ ਕੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦ-
ਇਰਾਨੀ ਤੇ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ।
ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ *ਤਕਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੱਟਣ,
ਤਰਾਸ਼ਣ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਵਡਨੋਰਕਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਟ ਤਰਾਸ਼ ਕੇ
ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਡਾਟ, ਮਹਿਰਾਬ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਤਾਕ ਸ਼ਬਦ
ਇਸੇ ਮੂਲ 'ਤੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਲਾ, ਖਿਤਕੀ ਆਦਿ ਦੇ
ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਤਾਕ/ਤਾਕੀ ਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਰਬੀ
ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਰਬੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ। ਇਸ
ਲਈ ਮੇਰੀ ਵੱਟ ਇਸ ਦੇ ਅਰਬੀ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਹੋਣ ਦੇ
ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰਹਾਣਾ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਵੀ
ਬੋਝੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਹੈ 'ਸ਼ਿਰਆਧਾਨ'
ਜੋ ਸ਼ਿਰਸ+ਆਧਾਨ ਤੋਂ ਬਣਿਆ। ਸ਼ਿਰਸ ਤਾਂ ਸਿਰ ਹੀ ਹੈ ਤੇ
ਆਧਾਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ
ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ 'ਦਾਨੀ/ਦਾਨ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਗਿਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਮਸਾਲੇਦਾਨੀ, ਮੱਛਰਦਾਨੀ, ਕਲਮਦਾਨ,
ਦਧੂਨਾ। ਸੋ ਸਿਰਹਾਣਾ ਦਾ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਰਥ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਤੇ
ਸਿਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ਬਦ ਝਰੋਖਾ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 734-259-9353

'ਤਕੀਆ ਕਲਾਮ' ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਸ਼ਬਦ 'ਕਲਾਮ' ਨਿਸਚੇ ਹੀ
ਅਰਬੀ ਮੂਲ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਥਨ, ਬੋਲ, ਵਚਨ
ਆਦਿ। ਇਸ ਦਾ ਸੈਮਿਟਿਕ ਮੂਲ ਕ-ਲ-ਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਥਨ
ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਖੂਬ ਚਲਦਾ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ
ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ। ਏਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ
ਕਵੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਹੇ ਹੋਏ ਕਾਵਿ-ਬੋਲਾਂ 'ਤੇ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਦੀ
ਪੂਰੀ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਵੀ ਕਲਾਮ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸੁਲਤਾਨ
ਬਾਹੂ ਦਾ ਕਲਾਮ, ਬੁਲੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕਲਾਮ। ਕਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ
ਪਾਤਰ ਦੀ ਗੁਫਤਗੂ ਨੂੰ ਕਲਾਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ 'ਕਲਾਮ
ਕਾਜ਼ੀ', 'ਕਲਾਮ ਹੀਰ' ਆਦਿ। ਜਪੁਜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ
ਬਾਣੀ 'ਸਭਨਾ ਲਿਖਿਆ ਵੁੜੀ ਕਲਾਮ' ਵਿਚ ਰੱਬ ਵਲੋਂ ਲਿਖੇ
ਕਥਨ ਦਾ ਹੀ ਭਾਵ ਹੈ। ਪਰ ਧਿਆਨ ਰਹੇ, ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ
ਕਾਨੀ, ਲੇਖਣੀ ਪੈਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਕਲਮ' ਨਾਲ
ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਪੈਰੀਂ ਬਿੰਦੀ ਵਾਲੇ ਕ (ਕ਼) ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾਮ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹਿਸ,
ਤਰਕ, ਦਲੀਲ, ਵਿਵਾਦ, ਬੋਲ-ਕੁਬੋਲ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਆ ਗਏ
ਹਨ। ਕਲਾਮ ਤੋਂ ਬਦਕਲਾਮੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ
ਅਰਥ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਹੈ, ਮੰਦੇ ਬੋਲ, ਕੁਬੋਲ। ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਲਾਮ ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ
ਪੁਰਾਣੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਬੁਲ ਕਲਾਮ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਇੱਕ
ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਏ. ਪੀ. ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ। ਅਸਲ
ਵਿਚ ਕਲਾਮ ਅਰਬੀ ਕਲਮਾ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ
ਕਥਨ, ਵਚਨ, ਸੁਖਨ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ
'ਲਾ ਇਲਾਹ ਇਲਲਾਹੁ ਮੁਹੰਮਦੁਰਸੂਲੁਲਾਹ' ਨੂੰ ਕਲਿਮਾ
ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ 'ਰੱਬ
ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਪੂਜਣਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਮੁਹੰਮਦ ਉਸ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਪੈਗੰਬਰ
ਹੈ'। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਲਮਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, 'ਕਰਣੀ
ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ'। ਏਥੇ ਸੱਚੇ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਬਣਨ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਦ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਆਚਰਣ ਕਾਬਾ
ਹੋਵੇ, ਸਚਾਈ ਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣਾ ਪੀਰ ਹੋਵੇ ਤੇ ਨੇਕ ਅਮਲ ਕਲਮਾ
ਬਣੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਲਮਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਪ੍ਰਤੀ
ਪੂਰਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ। ਇਹ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਪੰਜ
ਅਕੀਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਹੋਰ
ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਕਲੀਮ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਲਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ,
ਬੋਲਣਹਾਰਾ, ਵਕਤਾ। ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ
ਹੈ, 'ਕਿ ਸਰਬ ਕਲੀਮੈ'। ਕਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਲੀਮਾ
ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ
ਤਜ਼ਮੁਲ ਕਲੀਮ, ਕਲੀਮੂਦੀਨ ਆਦਿ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ੱਕੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰਵਾਇਆ

ਕਈ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੀ
ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ 100 ਸਾਲ
ਦਾ ਬੁੱਢਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੋਰੀ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੱਲ
ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਬ-
ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ
ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਕਿ
ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਕੁ ਵਜੇ
ਇੱਕ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦਾ ਫੋਨ
ਆਇਆ, ਜੋ ਕਾਫੀ
ਘਬਰਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ
ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. (ਰਿਟਾ)
ਫੋਨ: 95011-00062

ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ
ਘਟਨਾ ਮੇਰੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੀ ਘਟੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ
ਮੈਂ 10-15 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਜਿਸ
ਬੈਂਕ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿਚ ਡਾਕਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੋਨਾ ਗਿਰਵੀ
ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੈਂਕ ਸੀ ਜਿਸ
ਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੇਜਰ ਤੋਂ
ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ
ਚਾਬੀਆਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ
ਬੈਂਕ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਲਾਕਰ ਰੂਮ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ
ਗੈਸ ਕਟਰ ਨਾਲ ਕੱਟ ਕੇ ਚੋਰਾਂ ਨੇ 18 ਕਿੱਲੋ ਸੋਨਾ ਚੋਰੀ ਕਰ

ਲਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਅਤੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ
ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਇਸ ਕਾਰਨ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਚੋਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ
ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿਨ
ਲਾਕਰ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕੱਟਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। 18 ਕਿੱਲੋ ਸੋਨਾ ਅੱਜ
ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 15-16 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਵਾਰਦਾਤ
ਵੱਡੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ
ਗਿਆ ਤੇ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਟਰੇਸ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ
ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਸਿਆਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ
ਇੱਕ ਟੀਮ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੋ
ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਿਆਣੇ ਹੱਲਦਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ
ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਡਾਕਾ ਪਿਆ ਹੈ,
ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸ
ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੱਜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗੁਆਂਢੀ
ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਚੰਪਕ ਲਾਲ
(ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ) ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਡੇਢ-ਦੋ ਮਹੀਨੇ
ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਚੰਪਕ
ਲਾਲ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ
ਇਹ ਦੁਕਾਨ ਉਸ ਨੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਗੇਜਾ
ਸਿੰਘ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ) ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ
ਲਿਜਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਤਾਲਾ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰ
ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮਜ਼ੀਦ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚੰਪਕ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਗੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ
ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੇ
ਦਿੱਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਅਲੀ ਨਿਕਲੀ ਤੇ ਉਸ
'ਤੇ ਲੱਗੀ ਫੋਟੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਦੋ ਚਾਰ

ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਚੰਪਕ ਲਾਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ
ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬਾਰੇ
ਸੋਚੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਜਾਂ ਉਹ ਦੱਸਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।
ਉਹ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟ ਸੋਚ ਕੇ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਗੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ
ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਫੋਨ ਉਸ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ
ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਬੰਦ ਮਿਲਿਆ। ਮੈਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਸਬੰਧਿਤ ਥਾਣੇ ਦੇ
ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਉਸ ਨੰਬਰ ਦੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ
ਕਢਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਹਾਈ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਸੀ, ਸੋ
ਦੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੰਬਰ ਤੋਂ
ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸਨ, ਫੋਨ
ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਨੰਬਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ
ਉਹ ਵੀ ਬੰਦ ਮਿਲੇ। ਜਿਸ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ
ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਮ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ
ਦੀ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਵੀ ਚੰਪਕ
ਲਾਲ ਵਾਲਾ ਹੀ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤਫਤੀਸ਼ ਮੁੜ-ਘਿੜ ਕੇ ਫਿਰ ਜ਼ੀਰੋ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।
ਮੈਂ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਘੋਖਣ
ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਡਾਕੇ ਤੋਂ ਹਫਤਾ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਗੇਜੇ
ਦੇ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਦੋ - ਤਿੰਨ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਕਾਲ
ਹੋਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫੋਨ ਚੱਲ
ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ
ਨੂੰ ਝੂਠ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ?
ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਇਹ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੋਰੀ ਰੋਂਗ ਨੰਬਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ, ਫੋਨ
ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੰਬਰ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਅਤੇ ਕਾਲ ਡਿਟੇਲ
ਕਢਵਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਸਮਾਣੇ ਤੋਂ 8-

10 ਕਿ.ਮੀ. ਦੂਰ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੜਕੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਹੀ ਉਸ ਘਰ 'ਤੇ
ਰੇਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਗੇਜਾ ਸਿੰਘ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ
ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਮ ਗੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰੀ ਰਾਮ
(ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ) ਸੀ। ਥਾਣਾ ਸਮਾਣਾ ਲਿਆ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ
ਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੋਤੇ ਵਾਂਗ ਬੋਲਣ ਲੱਗ
ਪਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ
ਸਾਰਾ ਸੋਨਾ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਸਾਥੀ ਵੀ
ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਹਰੀ ਰਾਮ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਵੱਖ
ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਚੋਰੀ, ਖੋਹ ਆਦਿ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਦਰਜ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ
ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਕਿੰਟ ਦੀ ਮਿੱਸ ਕਾਲ
ਦੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੱਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਹਰੀ ਰਾਮ
ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਣੀ (ਕਾਲਪਨਿਕ ਨਾਮ) ਬਹੁਤ ਹੀ
ਸ਼ੱਕੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਔਰਤ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ
ਹਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਸਿਰਹਾਣੇ ਥੱਲੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ
ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਗਹਿਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਵਾਂ
ਮੋਬਾਈਲ ਹਰੀ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗਰਲ ਫਰੈਂਡਾਂ ਨਾਲ
ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਮਾਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰੀ
ਰਾਮ ਨਹਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਸੋ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ
ਉਸ ਨੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੂੰ ਔਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਮਿੱਸ
ਕਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਨੰਬਰ ਸੇਵ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਹਰੀ ਰਾਮ ਨਹਾ
ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਮੋਬਾਈਲ
ਕਾਰਨ ਰੱਜ ਕੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜਾ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਿੱਸ
ਕਾਲ ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਤਬੀਅਤ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਕੇਸ ਟਰੇਸ ਹੋ ਗਿਆ
ਤੇ ਸਿਰਦਰਦੀ ਖਤਮ ਹੋਈ।

ਕੌਣ ਚੁੱਕਦੇ ਨੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਖਰਚਾ?

ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਸੀ. ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ 'ਚ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ

ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਟ ਤਾਂ ਸੁਹਾਗੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ ਡੀ.ਸੀ. ਲੱਗੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੀ ਕੀ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਸੁਹਾਗੇ 'ਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਫੇਰਿਆ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਰਪੰਚ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਵੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਕਦੇ ਘਮੰਡ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਭਾਣੇ 'ਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲਾ ਸੁਖਸ ਹੈ। ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਉਸਦਾ ਓਟ-ਆਸਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਭੈ ਉਸਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਬਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਫੋਨ: 98141-23338

ਇਸ ਭੈ ਅਧੀਨ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਪੰਚੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਡੂਖਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੰਗਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਲਾਡਬਣਜ਼ਾਰੇ ਜਨਮਿਆ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਕਠਿਨਾਈਆਂ, ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਹਾਦਸਿਆਂ ਭਰਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀਨਾਮਾ ਆਪੇ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸਰਪੰਚ ਤੋਂ ਡੀ. ਸੀ. ਤਕ' ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਲਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਬਚਪਨ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਤੇ ਦਾਦਾ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਉ-ਦਾਦੇ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਵਾਰਿਸ ਬਣਿਆ, ਉਥੇ ਉਸਨੂੰ ਬਚਪਨ 'ਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦਰਦ ਹੰਢਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਉਸਦੇ ਨਾਨਾ ਉਸਨੂੰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਸੰਗਤੀਵਾਲਾ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਨਾ ਸ. ਹਰੀ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ 'ਚ ਹੋਈ। ਨਾਨਾ ਜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੀਟ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ 'ਤੇ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ।

ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਉਹ ਨਾਨਕੇ ਘਰ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ, ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਸੱਟਾਂ ਖਾਈਆਂ, ਸੱਟ ਖਾ ਕੇ ਸਬਕ ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਕੱਟਿਆ, ਅਨੇਕਾਂ

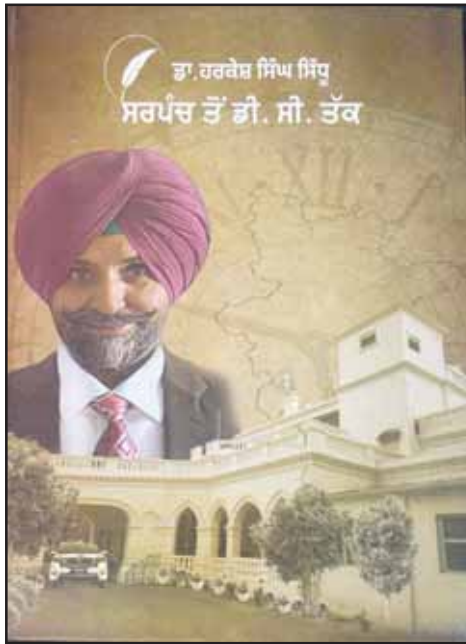
ਨੌਕਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਛੱਡੀਆਂ, ਵਕੀਲ ਬਣਿਆ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਬਣਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਪੰਚੀ ਕੀਤੀ, ਸਿਆਸਤ ਕੀਤੀ, ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜੀ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਚ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਧਰਮ ਅਧਿਆਇਨ ਦੀ ਐਮ.ਏ. ਤੇ ਪੀਐੱਚਡੀ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣਿਆ ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਐਸ.ਡੀ.ਐੱਮ. ਵੀ ਲੱਗਿਆ। ਫਿਰ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਬਣਿਆ ਤੇ ਕਈ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਨ ਦਾ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ।

ਅਫਸਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹ ਕਿਸਤਰੂ ਦੇ ਟਿੱਬਿਆਂ-ਟੋਇਆ ਵਿਚ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰਿਆ, ਇਸ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਰਾਲਾਪਣ ਬਖਸ਼ਦਾ ਹੈ। ਅਫਸਰੀ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਠਾਠ-ਬਾਠ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲੀਅਤ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਫਲਾਵਾ ਵੀ। ਅਫਸਰੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਕੰਡਿਆਲੀ ਥੋਰ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਕੰਡੇ ਬਹੁਤ ਕਟੀਲੇ ਤੇ ਫੁੱਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਚ ਹਰਕੇਸ਼ ਨੇ ਬੈਂਕ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਬੈਂਕ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸ਼ਰਾਬੀ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸੀ। ਹਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਟਾਊਟ ਰਾਹੀਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਹਰਕੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰਤਕਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਪੁਆ ਦਿਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ, ਪਰ ਮੈਨੇਜਰ ਨਾ ਹਟਿਆ। ਹਰਕੇਸ਼ ਨੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਵਰਤੀ ਤੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਓਂ ਵਿਹਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਚੰਗਾ ਬਣ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦਾ ਖਰਚਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰਕੇਸ਼ ਨੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ 'ਚ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਈਵਨਿੰਗ ਲਾਅ ਕੋਰਸ 'ਚ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਲੈਕਚਰਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਈਵਨਿੰਗ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੰਗਾ ਚਲਦਾ ਸੀ।

ਪੇਸ਼ੀ ਸਮੇਂ ਜੱਜ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੂਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਰੋਹਬ ਝਾਤਨ ਲਗ ਪਿਆ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ 'ਸਰ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਟੀਚਰ ਵੀ ਹੋ ਤੇ ਜੱਜ ਵੀ, ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਓ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ। ਇੱਜਤ ਤੇ ਅੱਣਖ ਲਈ ਬੰਦਾ

ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਗੇ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਲਾਸ ਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੂੰਗਾ।' ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੈਡ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਤੀ।

ਹੈਡ ਨੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਡਰਾਇਆ ਕੇ ਉਹ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੁਲਾਹ ਕਰ ਗਿਆ

ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਜੱਜ ਉਸਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਅਸਰ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਬੈਂਕ ਵਾਲਾ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਨਖਾਹ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਪੁਰਾਣਾ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਮੈਨੇਜਰ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਨਵਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੁਰਪਟ ਸੀ। ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਦੇਣ ਲਈ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਭਾਲਦਾ ਸੀ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਸਹਾਇਕ ਕਿਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਗੇ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਕੇਸ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਇਥੇ ਵੀ ਕੇਸ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਤੇ ਸੁਨਾਮ ਦੀ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਬੈਂਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਰਕੀ ਦੇ ਵਾਰੰਟ ਲੈ ਲਏ। ਤਹਿਸੀਲ 'ਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜੀਪ, ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਕਮਰੇ ਦਾ ਟੇਬਲ, ਮੇਜ਼, ਕੁਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੋਫਾ ਚੁਕਾਵੇ ਕੇ ਤਹਿਸੀਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਬੈਂਕ ਨੇ ਮਸਾਂ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਵਾਇਆ ਤੇ ਉਸਦਾ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਤਮ ਕਥਾ ਲਿਖਦੇ ਸਮੇਂ ਡੀਸੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਖੁਦ ਬਰਨਾਲੇ, ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲੇ ਦਾ ਡੀ.ਸੀ. ਰਿਹਾ। ਡੀਸੀਆਂ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕਿਵੇਂ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਕ ਡੀ.ਸੀ. ਬਦਲ ਜਾਵੇ ਤੇ ਦੂਜਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਤੇ ਨਵਾਂ ਰੰਗ-ਰੋਗਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, 'ਡੀਸੀ ਨੂੰ ਕੋਠੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਦ ਕੁ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਫਸਰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ ਲਈ ਰਸੋਈ ਦੇ ਖਰਚੇ ਝੱਲਣ ਲਈ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸੇਵਾ ਪੰਛੀਏ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲਉ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ, ਇਹ ਖਰਚਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਡੀਸੀ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਲੇ ਦੇ ਅੱਖ, ਕੰਨ ਤੇ ਮੂੰਹ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ, ਫੇਰ ਮਾਈ-ਬਾਪ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਬਣ ਬੈਠੇ ਨੇ।'

ਉਹ ਅਗੇ ਲਿਖਦੇ ਨੇ, 'ਸੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਇੱਝ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਫਾਲਤੂ ਬੰਦੇ ਜੋ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਡੀਸੀ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਝੱਲਣ ਲਈ ਬੈਠੇ ਸੀ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਸੱਭ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਗਿਆ ਕੇ ਡੀਸੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈ ਤੇ ਵਗਾਰ ਨੂੰ ਲੱਤ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸੰਗਰੂਰ ਵੀ ਇੱਝ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਿਰਫ ਜਿਲਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਫਸਰ ਬੁਲਾਏ। ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਸੀ.ਐੱਸ. ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਅਫਵਾਸ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਧੂਰੀ ਸ਼ੁਗਰ ਮਿਲ 'ਤੇ' ਦੇ ਚੀਨੀ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕੋਠੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਠ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਭੰਡਾਰਾ ਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹੀਂ ਪੈਰੀਂ ਹੀ ਆਟੋ ਰਿਕਸ਼ਾ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲੋਕਲ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਲੋਕਲ ਪਟਵਾਰੀ, ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਰਵਾਇਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਮੱਝ ਜਾਂ ਗਉ, ਪੱਠੇ, ਚਾਰਾ ਤੇ ਦਾਣਾ ਆਦਿ, ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਲੋਕਲ ਪਟਵਾਰੀ ਵੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਟਾਵੀਂ-ਟਾਵੀਂ ਛੋਟ ਹੋਵੇ ਪਰ ਆਸਾਰ ਬੜੇ ਘੱਟ ਨੇ। ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਫੇਰ ਦੂਜਾ ਖਰਚਾ ਰੈਂਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡੀ.ਸੀ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਕੋਠੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਕਰੀਬਨ ਵੀਹ ਬਾਈ ਬੰਦੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਲਿਖਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ

ਕੋਹਤ 'ਤੇ ਬਚਿਆ ਰਿਹਾ। ਵਕਾਲਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਵਕੀਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਸਿਲੈਕਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਫਰੀਦਕੋਟ ਹੋਈ, ਤੇ ਉਸਦਾ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈਂਡਕੁਆਰਟਰ ਮੋਗੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੋਗਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਮੋਗੇ ਜਾ ਕੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦਾ ਜੱਜ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਜੱਜ ਘਟੀਆ ਦਰਜੇ ਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੇ ਭੁੱਖੀ ਨੀਅਤ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਤੋਂ ਮਹੀਨੇ ਵਗਾਰ 'ਚ ਕਾਰ, ਮੱਛੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜੋ ਵੀ ਮਿਲੇ ਮੰਗਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਦੇ ਕੇ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸਦੀਆਂ ਵਗਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚੇ 'ਚ ਰਪਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਜੱਜ ਜਬਰੀ ਰਿਟਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਜੱਜ ਨੇ ਮੇਰੀ ਬਦਲੀ ਬਾਰੇ ਜਿਲਾ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਜਿਲਾ ਅਟਾਰਨੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸਾਲਾਨਾ ਗੁਪਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਕਥਨ ਲਿਖੇ: 'ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਝੁਕਾਅ ਟ੍ਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵੱਲ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਚੌਕਸੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।' ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਜੋੜ ਕੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ।

ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਪਿੰਡ ਸੰਗਤੀਵਾਲੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ 'ਚ ਪੰਚਾਇਤ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਚਰਚੇ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਚੁਣਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦਾ। ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦਲੀਲ ਦਿਤੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੋਹੜਾ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਹੈ ਤੇ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਆਖਰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਸਰਪੰਚ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਸੁਨਾਮ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਬਣਿਆ ਤੇ ਮਾਲਵਾ ਮਿਲਕ ਯੂਨੀਅਨ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਬਣਿਆ।

ਡੀ.ਸੀ. ਹੁੰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਕਿਵੇਂ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲਾ ਪਿਆ। ਕਿਵੇਂ ਸਰਪੰਚੀ ਦੇ ਪੰਗੇ ਝੱਲੇ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਕਿਵੇਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਆਵੇ ਲੱਗੇ, ਕਿਵੇਂ ਘੱਗਰ ਦੇ ਬਨੁ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ, ਕਿਵੇਂ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਾ ਫੜਿਆ ਤੇ ਹੋਰ ਬੜਾ ਕੁਝ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਉਪਰੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੱਲੇ ਤਕ ਬੋਤਾ ਗਰਕ ਹੋਇਆ ਪਿਆ।

ਅੱਜ ਦਾ ਯੁੱਗ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਇੰਟਰਨੈਟ, ਅਤੇ ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀਕਰਣ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਨਵੇਂ ਖਤਰੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ ਕਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਜੰਗੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਈਬਰ ਹਥਿਆਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ
ਫੋਨ: 70098-07121

ਕੇਂਦਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੈਕਿੰਗ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖੇਡ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ,

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਹੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ...?

ਫੌਜੀ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਹੈਕਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ 'ਐਥੀਕਲ ਹੈਕਰ' ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਾਟਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣ। ਦੂਜੇ 'ਬਲੈਕ ਹੈਟ ਹੈਕਰ' ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਰੁੱਪ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ 'ਸਟੇਟ-ਸਪਾਂਸਰਡ ਹੈਕਰ' ਹਨ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਫੌਜੀ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੰਗ ਸਿਰਫ ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ,

ਬਲਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਿਜਲੀ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਜਾਂ ਫੌਜੀ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਢਾਹ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ, ਚੀਨ, ਉਤਰੀ ਕੋਰੀਆ, ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, 2010 ਵਿਚ 'ਸਟਕਸਨੈੱਟ' ਨਾਮੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ। ਇਸਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਸਰਾਈਲ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਰਾਨ ਦੇ ਨਿਊਕਲਿਅਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਸੀ।

ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਫੌਜ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੈਕਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਮਿਲੀਅਨ-ਡਾਲਰ ਹੈਕਿੰਗ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ

ਹਨ। ਫਿਸ਼ਿੰਗ, ਰੈਂਸਮਵੇਅਰ, ਅਤੇ ਡੀਡੋਸ ਹਮਲੇ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧ ਹਨ। ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਵੇਬਸਾਈਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੁਭਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਗਇਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੈਂਸਮਵੇਅਰ ਵਿਚ, ਹੈਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੀ ਡਾਟਾ ਵਾਪਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ, ਸਾਈਬਰ ਹਮਲੇ ਵੀ ਹੋਰ ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਵੇ।

ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਾਈਬਰ ਫੌਜ ਬਣਾਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਜੀਟਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਜੇਖਮਾਂ 'ਤੇ ਬਚਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ 'ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ' ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੈਕਰ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਹੈਕਰ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਨਲਾਈਨ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਦੋ-ਪੜਾਵਾਂ ਤਸਦੀਕ (2 ਐਫ.ਏ) ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣੀ ਲਿੰਕ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਬਰ ਯੁੱਧ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਹਕੀਕਤ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਹੋਰ ਡਿਜੀਟਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਏਹ ਖਤਰੇ ਵੀ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਾਕਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿੰਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀਕ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼, ਬਲਕਿ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ।

ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਗੀਤਕ ਤੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਂਝ

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋਹਾਂ ਸਾਲ ਅਖੰਡ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਨ ਸੰਤਾਲੀ ਤੱਕ ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ, ਸਿਆਲਕੋਟ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ, ਸ਼ੇਖੂਪੁਰਾ ਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੱਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਥਾਨ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ 25-30 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਓਧਰਲੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਮੁਹੱਬਤ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਲਾਮਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ। ਉਹ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 91-98157-78469
Sandhugulzar@yahoo.com

ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਰਖ ਕੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਸਲਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ 1947 ਵਿਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਨ ਸੰਤਾਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਪੌਣੀ ਸਦੀ ਬੀਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਏਧਰ ਵਾਲੇ ਵੀ ਓਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ, ਵਿਰਸਾ, ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਾਲੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾ

ਕਾਨਫਰੰਸ ਇਸਦਾ ਸੱਜਰਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਡਾ. ਨੀਰਾ ਗਰੇਵਰ, ਨਿਵੇਦਿਤਾ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੁਲਤਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੀ ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਏਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਨਫਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਉਤਮਤਾ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਿਆਂ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਉੱਘੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਪੰਮੀ ਬਾਈ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਲੋਕ ਨਾਚ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਨਬੀਲਾ ਰਹਿਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨੂੰ ਡੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਂਝ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ, ਉਥੇ ਹੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ ਪੁੱਜੇ ਪਟਿਆਲਾ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵਿਦੁਸ਼ੀ ਅੰਜਨਾ ਨਾਥ ਨੇ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗਾਇਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਖਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਫਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲਾਹੌਰ ਨੇ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰਥਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਦਨ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਬਲਾ ਵਾਦਨ ਤੋਂ ਜੋਤੀ ਵਾਦਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨੂੰ ਸੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੇ ਸਮੇਂ

ਨਾਲ ਜੋਤ ਕੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਏਥੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਿਆਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਲੇ ਅਤੇ ਪਖਾਵਜ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੋਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ, ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਸੂਫੀ ਸੰਗੀਤ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਗੁਣ-ਗਾਇਨ ਵੀ ਖੂਬ ਹੋਇਆ।

ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚਲੰਤ ਤੇ ਬਜ਼ਾਰੂ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਾਹਿਤਕ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਜਤਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਚੱਲਦੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਜਨਾਬ ਮਸੂਦ ਮੱਲੂ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੂਫੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸੰਵਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਵਿਦਾਇਗੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿਚ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉੱਘੀ ਗਾਇਕਾ ਡੋਲੀ ਗੁਲੇਰੀਆ ਨੇ ਨਵੇਂ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦੀ ਸਾਰਥਕ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਘਟ ਰਹੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰੋਚਕ ਕਿੱਸੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਯੋਤੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਕੁਲ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰੋਂ

ਆਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋ ਗੁਜ਼ਰੀ।

ਇਸ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਵੀ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਅਮਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵ-ਸਿਰਜਣਾ ਸਬੰਧੀ ਸਾਰਥਕ ਕਦਮ ਦੱਸਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵ-ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਮਹਾਂ ਉਤਸਵ ਅਧੀਨ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਸੱਤ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਖਿਆਨਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮਤਾ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਰਮਿਆਨ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਤਰੀਕਾ ਹੋਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਵਿਧੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਸੀ ਮੇਲ-ਜੋਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੋਨਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਰੂਹ-ਏ-ਰਵਾਂ ਵੀ ਹੋ ਗੁਜ਼ਰੀ।

ਅੰਤਿਕਾ

ਤਰਸੇਮ ਸਫਰੀ।

ਗਮ ਬੜੇ, ਹੰਝੂ ਬੜੇ, ਸਦਮੇ ਬੜੇ,
ਦਿਲ ਮੇਰਾ ਧਨਵਾਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹੈ।

ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦਲੇਰੀ ਦੀ 'ਬੱਲੇ!ਬੱਲੇ'!!

ਸੁਕਰਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਨਿਆਂ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉਪਰ ਹੋਰ ਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਘਰੋਂ ਬਲਦੇ ਨੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਦੱਬੀਆਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਲਾਭੇ ਰਖ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਿਨ, ਜਾਣੀ 28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਕਿਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ (1) ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ, (2) ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ (3) ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ, ਸਮੇਤ ਸਾਇਰੀ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀਆਂ ਕਲਾਵਾਂ, ਡਰਾਮਾ, ਫਿਲਮਾਂ, ਹਾਸਰਸ, ਵਿਅੰਗ, ਸਟੈਂਡ-ਅਪ ਕਾਮੇਡੀ ਅਦਿ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ 'ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੇ ਨਾ

ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੰਡਮ
ਫੋਨ: 98766-55055

ਲਗਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ'!

ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਮਹਾਨ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਾਲਟੇਅਰ (1694-1778) ਦੀ ਉਹ ਅਭੂੱਲ ਕੁਟੋਸ਼ਨ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ- 'ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤਕ ਲੜਾਂਗਾ' (ਕਈ ਥਾਂ ਇਸ ਕੋਟ ਨੂੰ ਵਾਲਟੇਅਰ ਦੀ ਜੀਵਨੀ-ਲੇਖਿਕਾ 'ਈਵਲਿਨ ਬੀਐਟਰਿਸ/ਬੀਟ੍ਰਾਈਸ ਹਾਲ' ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ)।

54-ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਜੱਜਮੈਂਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਜਸਟਿਸ ਅਭੈ.ਓਕਾ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਉੱਜਲ ਭੁਈਆਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਂਸਦ ਇਮਰਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹੀ ਵਿਰੁਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਤੀ। ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹੀਆ ਵਿਰੁਧ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਾਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਕਲਿਪ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੈਂਡਲ ਉਪਰ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫੈਜ਼ ਦੀ

ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਗਾਈਆਂ ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ- 'ਐ ਖੂਨ ਕੇ ਪਿਆਸੋਂ ਬਾਤ ਸੁਨੋ...'

ਬਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭੱਬੇ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ ਤੀਰ ਦਾਗ ਦਿਤੇ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਠੋਕ ਦਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਧਾਉਣ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਹੋਈ, ਪਰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹਿਰਾਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹੀਆ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ!

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਬਦ ਹੋਰ ਵਰਤੇ ਹਨ ਪਰ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ 75-ਸਾਲਾ ਆਜ਼ਾਦ ਗਣਰਾਜ (ਦੇਸ਼) ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਦੀਆਂ ਚੂਲਾਂ ਐਨੀਆਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ!

ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਉਚਾਰਨ/ਗਾਇਨ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦੀ, ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ- 'ਸਾਨੂੰ 75 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਰਿਪਬਲਿਕ (ਗਣਰਾਜ) ਬਣਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ (ਮਜ਼ਬੂਤ) ਬੁਨਿਆਦ ਉਪਰ ਐਨੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਲਾ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਜਿਵੇਂ ਸਟੈਂਡਅਪ ਕਾਮੇਡੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਨਫਰਤ ਫੈਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉੱਚਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸੰਘੀ ਨਪਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮਾਜ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ'!

ਜਸਟਿਸ ਓਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਲਿਟਰੇਚਰ'(ਸਾਹਿਤ) ਉਪਰ ਬੜੀ ਹੀ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਹਿਤ ਮਾਨਵ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਾਰਥਕ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਇਰੀ/ਕਾਵਿ, ਕਲਾ, ਫਿਲਮਾਂ, ਡਰਾਮਾ, ਮਨੋਰੰਜਨ, ਮੰਚ-ਸੋਯਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੈਂਡਅਪ ਕਾਮੇਡੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੋਰਟਾਂ ਇਸ ਫਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ...ਕੋਰਟਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ

ਉਤਸ਼ਾਹਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਮੇਤ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ, ਜੋ ਇਕ ਉਦਾਰਚਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਦਰ/ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ...ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਤਹਿਤ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਆਨ-ਬਾਨ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ'।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਬਦ ਪਸੰਦ ਨਾ ਵੀ ਕਰੀਏ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੀਏ। ਅਸੀਂ ਜੱਜ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰੀਏ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1)(ਏ) ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਅਗੇ ਆਵੇ ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਵੇ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਸਕੇ'।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(2), ਜੋ ਵਾਜਬ ਰੋਕਾਂ/ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ, ਉਪਰ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਨਾ ਕਿ ਖਿਆਲੀ ਜਾਂ ਦਮਨਕਾਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਨੂੰ ਢਿੱਕਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਂਦ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਕਾਨਕੀ ਕਿਰਿਆ

ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨੰਗੀ-ਚਿਟੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉ ਮੰਨਣੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾਣਾ ਇਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਹੈ...ਅਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਦੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲਾ ਬਿਆਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਕਿਸੇ ਧਰਮ, ਜਾਤ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ'।

ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਦੁਸਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਵੀ ਕਰਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਅਤੇ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ'।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ 5 ਪਹਿਲੂ ਹਨ-1.ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਾ-ਪਸੰਦੀ ਉਪਰ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਅਧਾਰਤ ਹੈ; 2.ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ

ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਟ ਵਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਹਿੰਸਕ ਵਰਤਾਰੇ, ਦਮਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸਗੀਰੀ ਵਿਚ; 3.ਰੋਕਾਂ ਜਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ (ਰੈਸਟਰਿਕਸ਼ਨਜ਼) ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਢਿੱਕਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਭਾਵ ਆਰਟੀਕਲ 19(2) ਆਰਟੀਕਲ 19(1) ਨੂੰ ਮਾਂਦ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ; 4.ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਜਾਂ ਨਾਪਸੰਦ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ 5.ਸਾਹਿਤ, ਸਮੇਤ ਸਾਇਰੀ, ਕਾਮੇਡੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਮਲ ਕਲਾਵਾਂ, ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਕਾਰਥਾ ਕਰਦੇ!

28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਕੁਨਾਲ ਕਾਮਰਾ, ਜਿਸ ਵਿਰੁਧ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਏਕਨਾਥ ਸ਼ਿੰਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੀ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਟਿੱਪਣੀ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ, ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿਤੀ। ਹਾਂ, ਕੁਮਾਰਾ ਵਿਰੁਧ 3 ਕੇਸ ਹੋਰ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਕ ਵਖਰੇ ਲੇਖ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ।

ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਨਿਆਂਇਕ ਦਲੇਰੀ ਦੀ 'ਬੱਲੇ!ਬੱਲੇ'!! ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ 'ਬੱਲੇ!ਬੱਲੇ'!! ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ!

ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰਾ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਨਮੁੱਖ ਚਣੌਤੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਬਹੁ ਵਸੋਂ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਕੋਲ ਕੁਦਰਤੀ ਨਰੋਆ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਆਪਣੀ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਫੋਟੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਾਤ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਆਏ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਝਾਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡਾ.) ਮੋਹਰ ਮਾਠਕ

ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਸਦਕਾ ਲਗਭਗ 18-22 ਫੀਸਦੀ ਚੌਲ ਅਤੇ 45 ਫੀਸਦੀ ਕਣਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਕਾਮੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਦੇ ਦੌਰ ਸਮੇਂ ਬਣਾਇਆ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਲੀਡ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੇ।

ਭਾਵੇਂ 70ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 90ਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਸੂਬਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਖਿਸਕਦਾ-ਖਿਸਕਦਾ ਸੰਨ 2022-23 ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਦਸਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖੇਤੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਿਚ ਖਤੌਤ, ਖੇਤੀ ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਹੱਦੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਜਾਣਾ, ਆਮਦਨ ਦਾ ਘਟ ਜਾਣਾ, ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮਾਰੇ ਜਾਣਾ, ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਨਿਗੁਣਾ ਵਾਧਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਰੇਟ ਲਿਸਟ ਉੱਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਹਿਜੇ ਪਤਾ ਚੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਜਿੱਥੇ ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਖਾਦਾਂ ਦੇ ਰੇਟ 110 ਤੋਂ 140 ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਰੇਟ 60 ਤੋਂ 70 ਗੁਣਾ ਵਧੇ ਉਥੇ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ 30 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਧੇ। ਲੋਕ ਤੋੜਵੀਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਜਿਣਸਾਂ ਦਾ ਵਾਜਿਬ ਭਾਅ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਆਧਾਰਸ਼ਿਲਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਮੰਡੀ ਦੇ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਕਿਸਾਨ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਗਰਾਫ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਕਰਜ਼ਈ

ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡਾ.) ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੰਨ 1997 ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਸਿਰ 5700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ (2022-23) ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧ ਕੇ 73673 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਆਲਮ ਨੂੰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਅੱਜ 'ਤਰੱਕੀ ਪਸੰਦ ਪੰਜਾਬ' ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਔਸਤਨ 2.05 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ਈਪੁਣੇ ਨੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਬਦਹਾਲੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਧਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਕਿਸਾਨੀ ਸਫਾਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਫਾਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਰਥਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਕਿਸਾਨੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਦੇ ਧੰਦੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬੇਵਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸਹਿ ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਆਤਮਘਾਤੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਗੈਰ ਸੰਘਰਸ਼ੀਲ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਚੇਤਨ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਮਰਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੂਹਣੀਮੋੜ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਵਿਦਵਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਅਹਿਮ ਚਣੌਤੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

'ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਅੰਨ ਦੀ ਤੋਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਉਥੇ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੇ ਕਾਮੇ ਵਰਗ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕੰਮ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਧੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਵਕਤ ਗੁਜ਼ਰਨ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਾਮੇ ਵਰਗ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਧੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਉਥੇ ਹੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਨੇ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਹੀ ਦਿਨ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਝ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੁਣ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤਲਾਸ਼ਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਕਾਮੇ ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਜਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ 'ਜਜ਼ਮਾਨੀ ਸਿਸਟਮ' ਅਧੀਨ ਆਪਸੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੀਗਰ ਕਿਰਤੀ ਕਾਮੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੇਖਦਿਆਂ-ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਲੁਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਅਹਿਮ

ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਧੰਦਿਆਂ/ਕਿੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਬਜ਼ਾਰ ਖਾ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ। 'ਵਿਕਾਸ' ਦਾ ਅੰਨ੍ਹਾ ਝੱਖੜ ਸਭ ਕੁੱਝ ਆਪਣੇ ਸੰਗ ਲੈ ਉਤਿਆ। ਅੱਜ ਆਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੀਜੀ-ਚੌਥੀ ਪੁਸ਼ਤ ਆਪਣੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਧੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਈ ਜਾਂ ਬਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣ

ਜੋਗੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਧੰਦਿਆਂ 'ਚ ਆਈ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੰਗਠਨ ਵੀ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਖੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਜਬ ਜਿਹੇ ਖਿੰਡਾਅ ਅਤੇ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਸੰਗਠਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨੇੜ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਦੂਸਰਾ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਫ਼ਤ ਰਾਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਨੇ ਕਾਮੇ ਵਰਗ ਦੀ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਗਹਿਰੀ ਚੋਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਘਰ ਬੈਠ ਕੇ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕੀਤਿਆਂ ਆਟਾ, ਦਾਲ, ਚੌਲ ਖਾਣ ਲਈ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁਣ ਦਿਹਾਤੀ ਉੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਰਾਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਨਿਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਣ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਾਲਣ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿੱਕਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਉਹ ਵਰਗ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੂਝ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਪੁਰਜੀਵੀ, ਨਸ਼ੱਈ ਅਤੇ ਭਾਰੂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਲੱਗੂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਰਗ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਪੀੜਤ ਪਰਤਾਂ ਕੁਰਾਹੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਸਰਬਉੱਚਤਾ ਦੇ ਮੂੰਹ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਜੋ 2020 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਖੇਤੀ ਦੇ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਫੇਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੇਂ ਮੰਡੀ ਖਰੜੇ ਤਹਿਤ

ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਅੰਦੋਲਨ ਲੜਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਰਥਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਤਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਮੰਗਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਰੇ ਸੰਗ ਕਿੱਥੇ ਪੁੱਜੇਗਾ, ਕੁੱਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਿੰਡਾਅ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦਕ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਝੀ ਹਉਮੈ ਤਿਆਗ ਕੇ ਵਿਆਪਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੂਹਿਕ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਦਾਅ ਪੋਚਾਂ ਉੱਤੇ ਪੜਚੋਲਵੀਂ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਮੁੜ ਗੌਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਦਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਮ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅਵਾਮ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਹਮਾਇਤ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦਿੱਲੀ ਮੋਰਚਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸੈਸ਼ਨ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ 19 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਖਨੌਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੰਭੂ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁੱਟਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤਾਂ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਰਕਰਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਸੋਚ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਮਸਲੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਕੀ ਜੋ ਮਸਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸਾਨੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨੀ ਮੰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ ਵਧਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਲਮਕਾਅ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਸਾਰਥਕ ਸਿੱਟੇ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੀ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਸਮੂਹਿਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਅਬਾਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਭਾਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਨਵੇਂ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਆਏ ਸਾਬਕਾ ਫੌਜੀ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਵੇਕਲਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਕਰਕੇ ਉਰਦੂ ਰੋਮਨ ਲਿਖੇ ਤੇ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੂਸਰਿਆਂ ਫੌਜੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਰੈਕਰੂਟਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚੋਂ ਨਵੇਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਫੌਜੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹੌਲਦਾਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਸੀ।

ਰੋਜ਼ ਰੰਮ ਦਾ ਪੈਂਗ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਉਹ ਦਵਾ

ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ

ਮਾਫਕ, ਕਿਹਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਏਸੇ ਲਈ ਉਸ ਵਿਚ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤੇ ਚੁਸਤੀ ਦੋਵੇਂ ਬਰਕਰਾਰ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਫੌਜੀ ਕੰਟੀਨ ਵਿਚੋਂ ਗੇਟ 'ਤੇ ਖੜੇ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਅਰੇ ਤਾਉ ਕੰਟੀਨ ਮੇਂ ਆਪ ਕਿਆ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਰੰਮ ਲੈਣੇ ਕੇ ਲੀਏ, ਤਾਂ

ਫੌਜੀ ਤਾਉ

ਹਰਿਆਣਵੀ ਫੌਜੀ ਬੋਲਿਆ, ਤਾਉ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਯਿਹ ਰੰਮ-ਵੰਮ ਪੀਣੀ ਬੰਦ ਕਰੋ, ਤਾਉ ਨੇ ਭਾਈ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਣ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਕੋਈ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਗਰਮੀ ਕੋ ਗਰਮੀ ਕਾਟੇਗੀ।

ਉਸ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਤੋਂ ਫੌਜਣ ਨਾਲ 'ਮੈਂ' ਯਿਹ ਕਰ ਦੁੰਗਾ, ਵਹ ਕਰ ਦੁੰਗਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਫੌਜੀ ਆਦਤ ਉਸ 'ਤੇ ਆਮ ਸੁਆਰ ਰਹਿੰਦੀ, ਪਰ ਫੌਜਣ ਤਾਈ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਫੌਜੀ ਸੁਭਾਅ ਕਰਕੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਉਰਦੂ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਕਈ ਅੱਖਰ ਅਗਰ-ਮਗਰ ਲੇਕਿਨ, ਇਸ ਲੀਏ, ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਹੀ ਕਰ ਗਏ ਸਨ।

ਸ਼ਾਇਦ ਏਸੇ ਲਈ ਉਸ ਲਈ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ 'ਅਗਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਕਰਨਾ ਉਸ ਦੀ ਆਮ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਪਰ, ਪੁੰਤੂ, ਬਟ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲ ਚਾਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਉਸ ਲਈ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਗਰ ਉਸ ਦੀ ਅੱਲ ਹੀ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਆਣੇ ਰੋਲਾ-ਰੱਪਾ ਪੀਉਂਦੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਨਾ ਲੰਘਦੇ।

ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਣ ਲਈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਨਿਆਣੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਰ ਅਗਰ ਕਹਿ ਕੇ ਚਿਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੂਟਾਂ ਵੱਟ ਜਾਂਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਸੁਭਾ ਅਨੁਸਾਰ ਖਿੜਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ, 'ਸਾਲੇ, ਸਹੁਰੀ ਕੇ ਯੇਹ ਸਰਾਰਤੋਂ ਸੇ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਤੇ ਅਗਰ ਮੇਰੇ ਹਾਥ ਆ ਗਏ ਤੋ, ਭੈਂ ਚੁੱ ਕੇ ਬੰਦੇ ਬਨਾ ਕਰ ਛੋੜ੍ਹਾਂਗ।' ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੰਘਦੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੇ

ਉਸ ਦੀ ਕੰਧ ਤੇ ਕੋਇਲੇ ਨਾਲ ਮੋਟਾ ਕਰਕੇ 'ਅਗਰ' ਲਿਖ ਹੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ, 'ਦੇਖਤਾ ਹੂੰ ਅੱਥ ਕੈਸੇ ਲਿਖਤੇ ਹੈਂ ਉਲੂ ਕੇ ਪੱਠੇ, ਮੇਰੀ ਕੰਧ ਪੇ' ਪਰ ਚਾਂਭਲੇ ਹੋਏ ਨਿਆਣੇ ਕਦੋਂ ਹਟਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਿੰਨਾ ਖਿੜਦਾ ਨਿਆਣੇ ਉਸ ਨੂੰ ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਧ ਖਿੜਾਉਂਦੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਫਿਰ ਨੱਚਦੇ ਭੁੜਕਦੇ ਉਸੇ ਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਾ ਅਗਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਗਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਗਰ ਵੀ ਲਿਖ ਗਏ। ਉਹ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੈਨੇ ਰਕਰੂਟਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਸੇ ਬੜੇ ਬੜੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀਓਂ ਕੇ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਕੇ ਠੀਕ ਕਰ ਦੀਆ ਲੇਕਿਨ ਯਿਹ ਭੂਤਨੀ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਮਿੱਟੀ ਕੇ ਬਣੇ ਹੁਏ ਹੈ।' ਡਿਸਪਲੈਨ ਨੂੰ ਡਿਸਪਲ, ਟਾਈਮ ਨੂੰ ਟੈਮ, ਰਾਈਟ ਨੂੰ ਰੈਟ, ਟਾਈਟ ਨੂੰ ਟੈਟ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਪੂਰਾ ਫੌਜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਲਈ ਫਿਰਦਾ।

ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜੀ

ਸਾਹਬ ਜਾਂ ਹੌਲਦਾਰ ਸਾਹਬ ਕਹਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬਿਨਾ ਵਰਦੀ ਤੋਂ ਹੀ ਬੜਾ ਆਕੜ ਕੇ ਫੌਜੀਆਂ ਵਾਲੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਤੁਰਦਾ, ਤਾਂ ਲੋਕੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਕਰੈਕ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਂਦੇ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਚੁੱਕਿਆ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚੀ ਲਈ ਖੜ ਗਿਆ, ਪਰ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਵੇਖ ਕੁ ਕਚੀਚੀਆਂ ਵੱਟਦਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਯਿਹ ਏਕ ਤੋ ਮੈਂ ਨੇ ਡਾਲੀ ਥੀ, ਏਕ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕੀ, ਏਕ ਮੇਰੇ ਫੌਜੀ ਦੋਸਤ ਕੀ, ਮਗਰ ਯਿਹ ਚੌਥਾ ਸਾਲਾ ਕਹਾਂ ਸੇ ਆ ਗਿਆ ਮੁਝੇ ਵੋਟ ਡਾਲਣੇ ਕੋ।' ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਨਿਰਾ ਅਗਰ ਮਗਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਲੇਕਿਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਬੋਲੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਧ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜਕੱਲ ਉਹ ਸਰਪੰਚੀ ਦੇ ਨਤੀਜੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਨਚੱਲੀ ਸ਼ੁਰਲੀ ਵਾਂਗ ਨੁੱਸ ਹੋਇਆ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਦਰ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਿਆ ਪਿਆ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਉਸ ਦੇ ਅਗਰ-ਮਗਰ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀ ਹਵਾਤ ਕੱਢਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ

27 ਜਨਵਰੀ, 1993 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕੋਲ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਅਤਿਅੰਤ ਗਲੈਮਰ ਮਾਡਲ, ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀ ਸਨਸਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਿੱਖ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਛਾਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਸ ਦੇ ਗਲੈਮਰ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਤੇ ਜਾਨ ਲੁਟਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬੀ.ਕਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਵਲੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਮਾਡਲਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਜ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮਾਡਲਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਵੀਡੀਓ 'ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਕਿਤਾਬ' (2015) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ 'ਮਾਝੇ ਦੀ ਜੱਟੀ' (2016) ਅਤੇ 'ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ' (2016) ਵਰਗੇ ਕਈ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ। ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਗੈਰੀ ਸੰਧੂ ਦੇ ਗਾਣੇ 'ਯੇਹ ਬੇਬੀ ਰੈਫਿਕਸ' (2018) ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ 'ਵਹਿਮ', 'ਭੁਲਾ ਚੁੱਕਾ', 'ਕੁਰਤਾ ਪਾਜ਼ਾਮ' ਅਤੇ 'ਸੋਨਾ ਸੋਨਾ' ਵਰਗੇ ਸੰਗੀਤਕ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 150 ਸੰਗੀਤ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਦਾ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ 'ਸੀਸੇ ਵਾਲੀ ਚੁੰਨੀ' (2025) ਵਿੱਚ ਰਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ 'ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ' (2017), ਕਾਲਾ ਸ਼ਾਹ ਕਾਲਾ (2019) ਢਾਕਾ (2019) ਹੋਸਲਾ ਰੱਖ (2021) ਆਦਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਮਕੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ 'ਪੰਜਾਬ ਕੀ ਕੈਟਰੀਨਾ' ਬੈਂਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਰਾਇਲਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਬਿੱਗ ਬੌਸ 13' ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਜ਼ਰੀਏ ਉਹ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਈ। 'ਬਿੱਗ ਬੌਸ-13' ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਲਈ ਮੀਲ ਦਾ ਪੱਥਰ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲਰਜ਼ ਚੈਨਲ 'ਤੇ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ 'ਮੁੱਝਸੇ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰੋਗੇ' ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਪਾਰਸ ਛਾਬਤਾ ਦਾ 'ਸੁਅੰਵਰ' ਜੋ ਕੋਵਿਡ-19 ਕਰਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 'ਬਿੱਗ ਬੌਸ-13' ਨੇ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਲਈ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਕਿਸੀ ਕਾ ਭਾਈ ਕਿਸੀ ਕੀ ਜਾਨ' ਨਾਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਦਮ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਹਿਨਾਜ਼ ਗਿੱਲ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ।

ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਦਾ ਡਿਜੀਟਲ ਕਰੀਅਰ

28 ਮਾਰਚ, 1975 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬੰਬੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ, ਬਾਬੁਲਨਾਥ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਲਾਰੈਂਸ ਸਕੂਲ, ਲਵਡੇਲ, ਉਟੀ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1997 ਵਿੱਚ ਵਿਨੋਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਅਕਸ਼ੈ ਲਈ ਫਿਲਮ 'ਹਿਮਾਲਿਆ ਪੁੱਤਰ' ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਾਰਸ਼ਰ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਫਿਲਮ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ 'ਤੇ ਫਲਾਪ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਲਈ ਬੈਸਟ ਮੇਲ ਡੈਬਿਊ ਦਾ ਸਕਰੀਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਰਿਸ਼ੀ ਕਪੂਰ ਦੀ ਬਤੌਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਆ ਅਬ ਲੌਟ

ਖੰਨਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਖਾਸ ਕਮਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾ ਸਕੀ ਪਰ ਬਾਕੀ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੇ ਚੰਗੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। 'ਦਿਲ ਚਾਹਤਾ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਸਿਡ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 'ਹਮਰਾਜ਼' ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਨਾਹਪੱਖੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

'ਦ੍ਰਿਸ਼ਯਮ-2' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਦੇ ਸਾਲ ਫਿਰ ਗਾਇਬ ਰਹੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਵਿੱਕੀ ਕੌਸ਼ਲ ਵਾਲੀ 'ਛਾਵਾ' ਤੋਂ ਦਮਦਾਰ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲਕਸ਼ਮਣ ਉਤੇਕਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਣੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਸਮਰਾਟ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਖੂੰਖਾਰ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਜੰਮ ਕੇ ਵਾਹ-ਵਾਹੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਮਯਾਬੀ 'ਤੇ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ ਚੰਗੇ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਉਹ ਡਿਜੀਟਲ ਡੈਬਿਊ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਉਹ ਰਵੀਨਾ ਟੰਡਨ ਨਾਲ ਵਿਜੈ ਗੁੱਟੇ ਵਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਲੀਗੇਸੀ' ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਅਕਸ਼ੈ ਵਿਜੈ ਗੁੱਟੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 2019 ਵਿੱਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਦ

ਐਕਸੀਡੈਂਟਲ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਿਨੀਸਟਰ' (2019) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਲੀਗੇਸੀ ਦੀ ਸ਼ੁਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਸ਼ੈ ਖੰਨਾ 'ਧੁਰੰਧਰ' ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਇਸ ਸਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

'ਮਹਾਰਾਣੀ' ਦੀ 'ਰਾਣੀ ਭਾਰਤੀ' ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ

ਵੈੱਬ ਲੜੀ 'ਮਹਾਰਾਣੀ' ਦਾ ਚੌਥਾ ਭਾਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 38 ਸਾਲ ਦੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੁਆਰੀ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਵਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਸਵੀਰ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਸਟਾ ਸਟੋਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਲੀ ਮੰਤਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ 'ਚ ਉਹ ਕੰਮ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਹਿਜ ਹੋ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਨੋਰੰਜਕ ਕਹਾਣੀ ਵਾਲੀ 'ਮਹਾਰਾਣੀ' ਲੜੀ 'ਚ ਉਹ ਰਾਣੀ ਭਾਰਤੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵੈੱਬ ਲੜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਆਇਆ ਸੀ। ਸੁਭਾਸ਼ ਕਪੂਰ ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਫਿੱਟ ਨਾਇਕਾ ਹੁਮਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਹੈ। 'ਜੋਲੀ ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ.-3' 'ਚ ਹੁਮਾ ਨੂੰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੁਮਾ ਦਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਮਹਾਰਾਣੀ' 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਏ ਟੀਜ਼ਰ ਨੇ ਹੁਮਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਹੁਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਵਾਦ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੀ ਨੇ ਹਮੇਂ ਗਵਾਰਨ ਕਹਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਹਤਿਆਰਨ' ਕਹਾ ਔਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਆਨੇ ਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਪਰ ਹਮ ਕੋ ਸੱਤਾ ਸੇ ਨਹੀਂ। ਪਰਿਵਾਰ ਸੇ ਮੋਹ ਹੈ, ਬਿਹਾਰ ਹੀ ਹਮਰਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਪੱਕਾ ਹਿੱਟ ਰਹੇਗਾ ਤੇ ਲੋਕ ਹੁਮਾ 'ਚ ਰਾਬਤੀ ਦੇਵੀ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਅਜੇ ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੀ . ਰਿਲੀਜ਼ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿ ਹੁਮਾ ਹੁਣ ਲੇਖਿਕਾ ਵੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। 'ਗੈਂਗਸ ਆਫ ਵਾਸੇਪੁਰ', 'ਜੋਲੀ ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ.-2' ਨਾਲ ਚਰਚਿਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ 'ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟਲ ਸੁਪਰ ਹੀਰੋ' ਨਾਂ ਦਾ ਨਾਵਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਬਦਤਮੀਜ਼ ਤੇ ਵਿਗੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਬਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲ-ਚਾਲ ਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਜੈਪੁਰ ਸਾਹਿਤ ਮੇਲੇ 'ਚ ਹੁਮਾ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣ ਕੇ ਗਈ। ਕਿਵੇਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਔਰਤ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਉਹ ਅੱਕ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਗੜੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਵਲ ਦੀ ਨਾਇਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਲਿੰਗ-ਭੇਦ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਜਿਸ ਦਿਨ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਅਸਲੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਸ ਦਿਨ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਸ਼ਿਖਰ ਧਵਨ ਇੱਕ ਜਿੱਦ ਇੱਕ ਜਾਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਨਹੀਂ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਮਾ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਐਕਟਿੰਗ ਕੋਚ ਆਰ. ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਦਾ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ ਵਿਆਹ

ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਗੁਪਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ 3 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਐਂਟਰਪ੍ਰੀਨਿਓਰ ਟੋਨੀ ਬੇਗ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਟਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਡਿਓਜ਼ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਇਨਵੈਸਟਰ ਟੋਨੀ ਬੇਗ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਜਾਨੀ ਬੇਗ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ ਬੇਗ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੇਤਾ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਟੋਨੀ ਬੇਗ ਨੇ ਮੈਲਬੋਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਐਮ.ਬੀ.ਏ. ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 2006 ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਖੁਦ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਫਲਤਾਪੂਰਨ ਐਂਟਰਪ੍ਰੀਨਿਓਰ ਬਣ ਗਏ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1979 ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਮੁਹੰਮਦ ਫ਼ਾਖਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ ਪਰ ਮਾਂ ਮੈਰੀ ਫ਼ਾਖਰੀ ਚੈਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਤੋਂ ਹੈ। ਨਰਗਿਸ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 2009 ਵਿੱਚ ਨਰਗਿਸ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਦੀ ਕੈਲੰਡਰ ਕੁੜੀ ਬਣੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਲਈ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦਾ ਰਸਤਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਦੇ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖ ਕੇ, ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਰਾਕਸਟਾਰ' (2011) ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ ਬਣੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਿੱਟ ਸਾਬਿਤ ਹੋਈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਨਰਗਿਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਹੀਰ ਕੋਲ ਬਣ ਕੇ ਉਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੜਕਣ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 'ਮਦਰਾਸ ਕੈਫੇ', 'ਫਟਾ ਪੋਸਟਰ ਨਿਕਲਾ ਹੀਰੋ', 'ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਹੀਰੋ', 'ਅਜ਼ਹਰ', 'ਵਿਸ਼ਮ' ਅਤੇ 'ਹਾਊਸਫੁੱਲ-3' ਵਰਗੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ ਅਚਾਨਕ ਭਾਰਤ ਛੱਡ ਕੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ। ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਲੰਮੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਰਗਿਸ ਫ਼ਾਖਰੀ 2018 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ '5 ਵੈਡਿੰਗਸ', 'ਅਮਾਵਸ' ਅਤੇ 'ਤੋਰਬਾਜ਼' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਹਾਸਿਲ ਵੀ ਕਰ ਲਈਆਂ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਫਿਲਮ ਟਿਕਟ ਖਿੜਕੀ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਬੇਮਕਸਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ।

Golden State Realty

ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ॥ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕੀ ਮੌਜ॥
 ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ
 ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ
 ਕੋਟਾਨਿ ਕੋਟਿ ਵਧਾਈਆਂ

**Time to buy new home in Tracy,
Manteca, Lathrop and Stockton**

Pinnacle Award Winner 2014, 2015, 2016 & 2017
 Grand Master Award Winner: 2018-2021, Platinum Award 2022

Call for Listing Special 2025

Ph: 510-304-9292 or 408-666-8279

Anmol Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02062952

Armaan Singh Gill
Sales Agent
Bre. # 02161166
Ph: 510-709-7987

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner

Harjot Singh Gill
REALTOR
Bre. # 02036421
Ph: 408.413.8350

Rakesh Pabla
REALTOR
Lic no: 01507068
Ph: 408.531.5464

Fremont Office: 86 Pilgrim Loop, Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292

Visit us @ www.jassigill.com
 for hot listings

Recent Sales

1. 2169 Charger Dr
San Jose CA 95131

2. 9550 Appaloosa Pl
Elk Grove CA
95624

3. 9810 Bobcat Ct
Gilroy CA 95020

4. 3033 Pellier Pl
San Jose CA 95135

5. 106 Coralflower Ln,
San Ramon, CA
94582

6. 305 Toscana Way
Hayward CA 94545

7. 6388 Broadway Ave
Newark CA 94560

8. 985 Silver Birch Ln
Hayward CA 94544

9. 1672 Northgate
Manteca CA 95336

10. 26676 Campeche
St Hayward CA
94545

11. 1777 Osage Ave
Hayward CA 94545

12. 2249 moody ave
Hayward ca 94545

13. 9714 Fall Valley Way
Sacramento CA 95829

14. 259 N Capitol Ave
UNIT 156 San Jose,
CA, 95127

Purchase Loan and Refinance

Call Sukhveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067
 DHMS, Loan Broker

CA BRE Lic.#01180969
 NMLS# 352095